

§ 1 Justering av protokoll

Protokollen för den 16–19, 22 och 23 september justerades.

§ 2 Anmälan om ändrad partibeteckning

Från Lorena Delgado Varas (V) hade följande skrivelse kommit in:

Härmed meddelar jag kammarkansliet att jag fortsätter som riksdagsledamot men att jag formellt begär utträde ur vänsterpartiets riksdagsgrupp med omedelbar verkan.

Den 8 oktober 2025

Med vänliga hälsningar

Lorena Delgado Varas

Riksdagsledamot

Tredje vice talmannen anmälde att då Lorena Delgado Varas den 8 oktober meddelat att hon inte längre tillhörde Vänsterpartiets partigrupp hade ledamotens uppdrag i justitieutskottet, i utbildningsutskottet, i näringsutskottet, i EU-nämnden och i Nordiska rådets svenska delegation upphört.

§ 3 Anmälan om ersättare

Tredje vice talmannen anmälde att *Leif Gripestam* (M) skulle tjänstgöra som ersättare för Josefin Malmqvist (M) under tiden för hennes ledighet den 3 november 2025–27 februari 2026.

§ 4 Anmälan om kompletteringsval

Tredje vice talmannen meddelade

att Sverigedemokraternas partigrupp anmält Anette Rangdag som suppleant i näringsutskottet under Josef Franssons ledighet,

att Moderaternas partigrupp anmält Leif Gripestam som suppleant i utbildningsutskottet under Josefin Malmqvists ledighet och

att Vänsterpartiets partigrupp anmält Maj Karlsson som suppleant i justitieutskottet, Ciczie Weidby som suppleant i utbildningsutskottet samt Samuel Gonzalez Westling och Håkan Svenneling som suppleanter i näringsutskottet.

Tredje vice talmannen förklarade valda till

suppleant i justitieutskottet

Maj Karlsson (V)

suppleant i utbildningsutskottet

Ciczie Weidby (V)

suppleanter i näringsutskottet

Samuel Gonzalez Westling (V)

Håkan Svenneling (V)

Tredje vice talmannen förklarade vald *under tiden den 14 oktober–20 november* till

suppleant i näringsutskottet

Anette Rangdag (SD)

Tredje vice talmannen förklarade vald *under tiden den 3 november 2025–27 februari 2026* till

suppleant i utbildningsutskottet

Leif Gripestam (M)

§ 5 Meddelande om statsministerns frågestund

Tredje vice talmannen meddelade att vid frågestunden *torsdagen den 16 oktober kl. 14.00* skulle frågor besvaras av statsminister Ulf Kristersson (M).

§ 6 Anmälan om subsidiaritetsprövningar

Tredje vice talmannen anmälde att utdrag ur följande protokoll i ärenden om subsidiaritetsprövning av EU-förslag hade kommit in:
prot. 2025/26:3 för torsdagen den 25 september från utrikesutskottet och
prot. 2025/26:5 för torsdagen den 2 oktober från miljö- och jordbruksutskottet.

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2025/26:20

Till riksdagen

Interpellation 2025/26:20 Skatteverkets åtgärder mot svartarbete

av Marcus Andersson (S)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 7 november 2025.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 2 oktober 2025

Finansdepartementet

Elisabeth Svantesson (M)

Enligt uppdrag

Johan Ndure

Departementsråd

Interpellation 2025/26:24

Till riksdagen

Interpellation 2025/26:24 Barn i kommersiell sexuell exploatering

av Helena Vilhelmsson (C)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 14 november 2025.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 7 oktober 2025

Finansdepartementet

Elisabeth Svantesson (M)

Enligt uppdrag

Johan Ndure

Departementsråd

Interpellation 2025/26:33

Till riksdagen

Interpellation 2025/26:33 Överenskommelser om bistånd och risk för
korruption

av Olle Thorell (S)

Interpellationen kommer att besvaras 4 november 2025.

Skälet till dröjsmålet är inplanerade resor.

Stockholm den 6 oktober 2025

Utrikesdepartementet

Benjamin Dousa (M)

Enligt uppdrag

Karin Olofsdotter

Expeditionschef UD

Interpellation 2025/26:34

Till riksdagen

Interpellation 2025/26:34 Ungas rätt att flytta hemifrån
av Anna Wallentheim (S)

Interpellationen kommer att besvaras måndagen den 17 november 2025.

Skälet till dröjsmålet är redan inbokade engagemang.

Stockholm den 3 oktober 2025

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

Andreas Carlson (KD)

Enligt uppdrag

Fredrik Ahlén

Expeditionschef

Interpellation 2025/26:39

Till riksdagen

Interpellation 2025/26:39 Förenklade regler för gårdsförsäljning av
alkohol

av Angelica Lundberg (SD)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 18 november 2025.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 8 oktober 2025

Socialdepartementet

Elisabet Lann (KD)

Enligt uppdrag

David Oredsson

Expeditionschef

Interpellation 2025/26:43

Till riksdagen

Interpellation 2025/26:43 Privata sjukförsäkringar för kommunpoliti-
ker

av Adrian Magnusson (S)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 18 november 2025.

Skälet till dröjsmålet är privat angelägenhet.

Stockholm den 9 oktober 2025

Socialdepartementet

Elisabet Lann (KD)

Enligt uppdrag

David Oredsson

Expeditionschef

Interpellation 2025/26:46

Till riksdagen

Interpellation 2025/26:46 Bristen på företagsläkare och ansvaret för ut-
bildningen

av Johanna Haraldsson (S)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 18 november 2025.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade engagemang.
Stockholm den 8 oktober 2025
Socialdepartementet
Elisabet Lann (KD)
Enligt uppdrag
David Oredsson
Expeditionschef

Prot. 2025/26:18
14 oktober

Interpellation 2025/26:48

Till riksdagen
Interpellation 2025/26:48 Vård av patienter från Gaza
av Karin Rågsjö (V)
Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 18 november 2025.
Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade engagemang.
Stockholm den 8 oktober 2025
Socialdepartementet
Elisabet Lann (KD)
Enligt uppdrag
David Oredsson
Expeditionschef

§ 8 Anmälan om faktrapomemorior

Tredje vice talmannen anmälde att följande faktrapomemorior om förslag från Europeiska kommissionen hade kommit in och överlämnats till utskott:

2025/26:FPM24 Programmet för rättsliga frågor *COM(2025) 463* till justitieutskottet
2025/26:FPM25 Rådets beslut om undertecknande och ingående av avtal om digital handel mellan Europeiska unionen och Republiken Korea *COM(2025) 478*, *COM(2025) 479* till näringsutskottet
2025/26:FPM26 Rådsbeslut om partnerskapsavtal och interimsavtal om handel med Mercosur *COM(2025) 339*, *COM(2025) 357*, *COM(2025) 356*, *COM(2025) 338* till näringsutskottet
2025/26:FPM27 Rådsbeslut om strategiskt partnerskapsavtal och interimsavtal om handel med Mexiko *COM(2025) 812*, *COM(2025) 809*, *COM(2025) 810*, *COM(2025) 811* till utrikesutskottet
2025/26:FPM28 Inre marknads- och tullprogrammet *COM(2025) 590* till skatteutskottet
2025/26:FPM29 Förordning om Euratoms forsknings- och utbildningsprogram 2028–2032 *COM(2025) 594* till utbildningsutskottet

§ 9 Anmälan om granskningsrapport

Tredje vice talmannen anmälde att följande granskningsrapport hade kommit in från Riksrevisionen och överlämnats till civilutskottet:
RiR 2025:23 Statens insatser vid hantering av dödsbon – utredning, förvaltning och skifte

§ 10 Ärenden för bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:
Konstitutionsutskottets betänkande
2025/26:KU4 Säkerhet och tillgänglighet vid val

Socialutskottets betänkanden
2025/26:SoU2 Riksrevisionens rapport om sektorsansvaret i funktionshinderspolitiken
2025/26:SoU3 Riksrevisionens rapport om tillsynen över medicintekniska produkter

Näringsutskottets betänkande
2025/26:NU5 Nya regler om geografiska beteckningar och internationella varumärken

Socialförsäkringsutskottets betänkande
2025/26:SfU5 Anpassning av svensk rätt till den reviderade VIS-förordningen

Svar på interpellationer

§ 11 Svar på interpellation 2025/26:47 om indexering av assistansersättningen

Anf. 1 Socialtjänstminister CAMILLA WALTERSSON
GRÖNVALL (M):

Fru talman! Nadja Awad har frågat mig varför jag har valt att inte föreslå en indexering av assistansersättningen i budgetpropositionen trots att detta, enligt Nadja Awad, har utlovats vid flera tillfällen.

Den som omfattas av lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, förkortad LSS, kan ha rätt till personlig assistans och assistansersättning. Syftet med personlig assistans är att främja jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhällslivet för personer med stora och varaktiga funktionsnedsättningar. För de allra flesta assistansberättigade innebär personlig assistans frihet, självbestämmande och ett bättre liv. Personlig assistans innebär också en möjlighet att styra över vem som ska utföra assistansen och på vilket sätt den ska ske. Det innebär en frihet för den enskilde och ett skydd för den enskildes integritet.

Regeringen anser att personlig assistans är en frihetsreform som ska värnas. Det förutsätter att systemet skyddas mot brottsligt utnyttjande. Därför har regeringen gett en särskild utredare i uppdrag att lämna förslag på åtgärder som gör den personliga assistansen mer motståndskraftig mot välfärdsbrottslighet och mer förutsägbar för den assistansberättigade samt ger ökade möjligheter att säkerställa att den assistansberättigade får sina behov tillgodosedda. Uppdraget ska redovisas senast den 8 januari 2027.

En välfungerande personlig assistans kräver också att assistansanordnare får förutsättningar att bedriva sin verksamhet. Därför föreslår regeringen i budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1) att schablonbeloppet för personlig assistans höjs med 1,5 procent.

I syfte att öka förutsägbarheten för assistansmottagare och assistansanordnare aviserade regeringen i budgetpropositionen för 2025 (prop. 2024/25:1) att man avsåg att undersöka införandet av en indexering av schablonbeloppet. Frågan bereds fortfarande i Regeringskansliet, och regeringen har ännu inte fattat beslut i frågan.

Regeringen kommer att fortsätta undersöka införandet av en indexering av schablonbeloppet, vilket aviserades i budgetpropositionen för 2026.

Anf. 2 NADJA AWAD (V):

Fru talman! Jag tackar ministern för svaret, men, fru talman, jag vill att ministern svarar på min fråga. Svara på min fråga, ministern!

Ni lovade för ett år sedan i en pressträff med alla Tidöpartier närvarande att ni skulle presentera en indexering av assistansersättningen i år. Ministern sa så sent som i somras i Almedalen under ett samtal med organisationen JAG att en indexering skulle presenteras i årets budgetproposition. Men när regeringens sista budget för mandatperioden presenterades fanns ingen indexering med. I stället höjdes schablonbeloppet med bara 1,5 procent, motsvarande 5 kronor och 10 öre.

Tidöregeringen säger att man aldrig har lovat någon indexering och skriver i efterhand en rättelse i texter om att man inte har lovat att en indexering av schablonbeloppet ska införas. Därmed, fru talman, försöker regeringen totalt skriva om historien fast alla vi andra vet vad det är som har hänt.

Det är ovärdigt när ministern här i sitt interpellationssvar anklagar mig för att totalt hitta på det här. Det finns minst två inspelade videor med Tidöregeringens representanter och en presentationsbild från Regeringskansliet där det klart och tydligt utlovas en indexering av assistansersättningen i årets budgetproposition. Det är alltså inte jag som hittar på det här, utan bevisen finns.

Ministrar ska inte tala osanning och försöka föra folk bakom ljuset i en fråga som är så viktig för tiotusentals människors liv. Det handlar inte bara om dem som behöver assistans utan även om deras anhöriga, om personliga assistenter och om samhället i stort.

Assistans handlar inte bara om hjälp med några praktiska saker, utan det handlar om friheten att kunna leva som alla andra. Det handlar om att kunna leva ett självständigt liv, som ministern och regeringen får göra. Det handlar om att kunna välja när man vill gå upp ur sängen och vem som hjälper en. Det handlar om att kunna välja hur man bor, arbetar, reser, utbildar sig, har relationer och deltar i samhället. Det är detta rätten till assistans handlar om. För många är assistansen skillnaden mellan att kunna bo själv och att behöva bo på en institution.

Fru talman! Det är denna rättighet som funktionsnedsatta har som den här regeringen just nu med hjälp av Sverigedemokraterna äventyrar genom att inte fullfölja löftet om en indexering av assistansersättningen för att säkerställa att den inte skärs ned om det genomförs skattesänkningar för de allra rikaste eller om statliga bidrag till rikas renovering och hushållsstädning höjs.

Nu har vi i Vänsterpartiet därför anmält ministrar till konstitutionsutskottet. Regeringen sviker ett löfte och rättar i efterhand texter där indexeringen av timbeloppet utlovats. Det gör sveket mot funktionsnedsatta ännu större.

Fru talman! Jag vill ha svar på frågan: Varför valde regeringen att svika det löfte man gav för över ett år sedan? Varför valde man att svika assistansanvändare, deras anhöriga och deras personliga assistenter?

Anf. 3 CHRISTOFER BERGENBLOCK (C):

Fru talman! Jag tackar socialtjänstministern för svaret på interpellationsfrågan.

Regeringen hade redan innan denna fråga kom i dagen ett lågt förtroende i funktionshinderspolitiken, och det förtroendet har nu blivit ännu lägre. Det gäller förstås funktionshinderspolitiken i allmänhet men den personliga assistansen i synnerhet.

Funktionsrättsrörelsen väntar fortfarande på en kvalitetssäkring av behovsbedömningen inom assistansen, på ett samlat huvudmannaskap inom assistansen, på att stärkt rätt till personlig assistans – ett beslut vi fattat i riksdagen tidigare – ska bli verklighet så som intentionen var samt på att man ska komma till rätta med föräldraavdraget inom den stärkta rätten till personlig assistans. Funktionsrättsrörelsen väntar dessutom fortfarande på ett stopp för de orimliga återkrav som ställs mot enskilda individer inom personlig assistans från Försäkringskassans sida.

Som lök på laxen kom så beskedet i samband med budgeten i år att det inte blev någon indexering, det som assistansföretagen och de assistansberättigade väntat på under hela året från den 18 september 2024 när socialtjänstministern tillsammans med övriga Tidöpartier presenterade att man nu skulle utreda frågan om en indexering och komma med ett förslag innan budgeten för 2026.

Senast under Almedalsveckan sa ministern: Det här arbetet pågår just nu, och det kommer naturligtvis att presenteras i samband med att vi presenterar hela budgeten för 2026. Så, fru talman, uttryckte sig ministern ordagrant i tältet hos assistansföreningen JAG. Men det blev ingen presentation. Det blev ingenting.

I stället blev det förnekelse från regeringen. Finansministern säger att man inte har lovat detta över huvud taget, och så går man in och rättar i Powerpointpresentationen från presskonferensen den 18 september 2024 och förklarar att det som sades på den presskonferensen inte riktigt var det man menade. Det var egentligen fel.

Jag har aldrig varit med om maken – jag undrar om talmannen har varit med om maken, som ändå har många fler år bakom sig i riksdagen – till att Regeringskansliet går in och korrigerar och rättar till i gamla Powerpointpresentationer för att dessa inte stämmer överens med hur verkligheten hos regeringen har utvecklats sig.

Varför behövs då ett index? Det behövs för långsiktighet inom assistansen, för stabilitet och för förutsägbarhet. Det behövs också för att värna de seriösa assistansföretagen. I dag brottas man nämligen med dålig lönsamhet. Vårdförbundet har räknat ut att assistansföretagen har rörelsemarginal på ungefär 1,6 procent, vilket är långt under vad som är rimligt. Kommunerna ligger 30 procent högre i kostnad för motsvarande assistans som assistansföretagen. Detta riskerar att dra undan mattan för de seriösa – när man inte indexerar, när man inte ger förutsägbarheten och när man räknar upp assistansersättningen väldigt lågt inför 2026.

I centrum står förstås de som behöver assistansen. Detta är en frihetsreform. Det handlar om självbestämmande. Det handlar om delaktighet.

Det handlar om att ge dessa människor möjlighet att behålla den valfrihet de har i dag. Saboterar man assistansen kommer man inte att lyckas med det.

Vart tog indexeringen vägen?

Anf. 4 NILS SEYE LARSEN (MP):

Fru talman! Regeringens budgetförslag kom som en kalldusch. Jag måste säga att jag är besviken.

Den 27 februari frågade jag socialtjänstministern här i kammaren både hur det går med arbetet med indexuppräkningsplanen, om det håller tidsplanen, och om vi kan få bättre förutsättningar för personlig assistans. Jag är besviken inte bara för att indexuppräkningsplanen uteblev utan kanske främst för att jag då kände att det fanns en tydlig förståelse hos socialtjänstministern för varför det är så viktigt för oss assistansberättigade runt om i landet att kunna ha långsiktiga förutsättningar för den personliga assistansen.

Fru talman! Jag vill att man föreställer sig att ens ben inte fungerar, att ens armar och händer inte fungerar och att man i allt man gör i livet är beroende av någon som hjälper en – för att ta på en kalsonger eller trosor, för att kunna få mat i munnen, för att kunna klä av sig och få hjälp att duscha eller för att göra sina behov på toa. Den person som finns där bredvid en genom hela dagen är helt avgörande för en, inte bara för att leva utan för att kunna klara sig och må bra i livet.

När man som förälder har ett barn som man älskar men som har svåra och omfattande behov, funktionsnedsättningar som kan vara fysiska, psykiska eller intellektuella, finns det inget man hellre önskar än att de personer som finns omkring barnet och tar hand om det dygnet runt är precis rätt lämpade.

Med den assistansersättning vi har är den grundlön vi just nu har förutsättningar att ge någonstans mellan 26 000 och 27 000 kronor. Vi pratar om 156 kronor i timmen. Med en sådan lön, med tanke på hur viktigt arbetet är och hur avgörande skillnad det gör för mitt och alla andra assistansberättigades liv, är det naturligtvis väldigt svårt att hitta personer som vill jobba. Det är därför så många brukare har svårt att fylla de tomma posterna. Det finns enormt många annonser ute, människor som verkligen desperat letar efter personliga assistenter.

Det är här de långsiktiga förutsättningarna saknas. Det var detta vi hoppades på med indexuppräkningsplanen. Även om kanske arbetet med just indexeringsmodellen blivit fördröjt känns det som ett dubbelt svek när själva uppräkningsplanen nu är på 1,5 procent. Det gör att jag kanske kan ge de assistenter som jag så gärna vill behålla, då de gör ett fantastiskt jobb och är helt avgörande både för mig i mitt liv och för andra brukare, några kronor extra i timmen. Det är inte det som gör att jag kommer att kunna behålla mina assistenter.

Min fråga är helt enkelt: Vad hände? Och tycker verkligen socialtjänstministern att detta som har presenterats är att ge långsiktigt hållbara förutsättningar för assistansen?

Anf. 5 AGNETA NILSSON (S):

Fru talman! Jag tackar ministern för svaret.

Ett betänkande från socialutskottet föreslog en översyn av modellen för uppräkningsplanen av assistansersättningen. Riksdagen biföll detta förslag i juni

2024 efter att det röstats igenom av S, V och MP samt regeringens stödparti SD, vilket betyder att man ställde sig bakom att regeringen skulle göra detta. Denna översyn står vi socialdemokrater fast vid. Vi kommer att genomföra den när vi kommer i regeringsställning.

Fru talman! På en pressträff i september 2024 lovade Tidöpartierna att en indexering av schablonbeloppet skulle införas i syfte att skapa större förutsägbarhet för kommuner, privata utförare och assistansmottagare. Ministern blev även intervjuad i Almedalen av Riksföreningen JAG, och hon utlovade där att indexeringen var på gång och skulle tas med i budgeten för 2026. Även på en skriftlig fråga från min partikollega Karin Sundin i oktober 2024, där frågan var om regeringen påbörjat arbetet, var svaret från ministern att regeringen avsåg att undersöka införandet av en indexering och att frågan bereddes i Regeringskansliet.

När regeringen och SD på pressträffen talade om att indexeringen var på väg väckte det hopp hos många som är berörda av ersättningen. Jag har samtalat med en hel del assistansanordnare och personer berättigade till assistans under våren, och alla har trott att indexeringen var på väg att införas 2026. Nu har löftet inte infriats, och indexeringen har skjutits på framtiden. Vi var nog många som blev rejält förvånade och förväntade oss att en modell för indexering skulle dyka upp med denna budget.

Löftet som brutits och som nu inte kommer att infrias, och att presentationsbilderna från 2024 har ändrats, gör att det skapas en bild av att regeringen inte håller vad man lovar. Det finns i dag assistansanordnare som börjar känna att de inte kommer att klara mer än ungefär ett år till innan de måste avveckla sin verksamhet. Det gäller särskilt dem som inte är så stora och som har små marginaler.

Det finns också kommuner ute i landet som har en känsla av svek. De anser att målgruppen kring LSS behöver långsiktighet och förutsägbarhet. Detta hade varit möjligt med den utlovade indexeringen som nu inte blev av.

Skulle de som anordnar personlig assistans behöva avsluta sin verksamhet kommer det med en kostnad. Den är inte bara i pengar, utan även assistansanvändare kommer att drabbas. Deras familjer och anställda assistenter kan vidare få sämre arbetsförhållanden.

Efter denna uteblivna modell för indexering har det uppmärksammats att det finns risk för oseriösa anordnare när assistansersättningen inte längre räcker till för de seriösa anordnarna. Det är redan i dag svårt att rekrytera assistenter, och det blir troligen inte enklare efter att löftet från regeringen om en indexering inte har infriats.

Därför ställer jag följande fråga: Vad tänker ministern om att assistansanordnare känner att det snart inte går att bedriva verksamhet längre? För att klara sig hade de hoppats på att löftet om en modell för indexering skulle tas med i budgeten för 2026, men det har nu inte blivit av.

Anf. 6 Socialtjänstminister CAMILLA WALTERSSON
GRÖNVALL (M):

Fru talman! Jag tackar för frågor och inlägg. Jag säger också ett extra tack till Nils Seye Larsen för en fin beskrivning av vad frågan betyder och hur viktig assistansreformen är för många människor.

Det är inte assistansreformen vi är här för att debattera. Det är tydligt att regeringen anser att personlig assistans är en viktig frihetsreform som

ska värnas. Regeringen har för avsikt att skapa långsiktiga och stabila förutsättningar för insatsen personlig assistans. Det var också en borgerlig regering som införde LSS för drygt 30 år sedan.

En del i arbetet med långsiktiga och stabila förutsättningar är att undersöka införandet av en indexering av schablonbeloppet. Arbetet pågår i Regeringskansliet, och vi avser från regeringens sida att återkomma när vi är klara med arbetet.

Då kommer vi till presentationen av budgeten den 18 september förra året. I samband med presentationen under presskonferensen den 18 september 2024 visades helt enkelt information som inte stämde överens med det som står i budgettexten. Det är oerhört beklagligt. Jag beklagar verkligen detta. Men det görs fel emellanåt. Det har inte funnits någon avsikt att dölja eller luras. När det, som i det här fallet, finns motstridig information på regeringens hemsida är det viktigt att skyndsamt rätta till detta. Och det ska göras på ett tydligt sätt.

I det här fallet har vi noga följt alla sådana rutiner. Den korrekta texten har lagts in, och en informationstext om vad som har varit felaktig information har lagts till. Om man går in på regeringens hemsida kan man se att vi inte har tagit bort den felaktiga bilden i Powerpointpresentationen. I stället har vi lagt in den korrekta texten bredvid.

Det som står i budgettexten – och det vet alla riksdagsledamöter – är det som gäller. Där har det hela tiden stått att avsikten är att undersöka en indexering av schablonen inom personlig assistans. I årets budgettext står det att detta arbete pågår. Vi undersöker möjligheten till en indexering av schablonen inom personlig assistans.

I rättelsen av länkade presentationsbilder framgår följande: I de presentationsbilder som är länkade i detta pressmeddelande överensstämmer inte uppgifterna på sidan 7, nämligen att en indexering av schablonbeloppet ska införas med budgetpropositionen för 2025. Det som framkommer av pressmeddelandet stämmer, nämligen att regeringen och Sverigedemokraterna avser att undersöka införandet av en indexering av schablonbeloppet.

Den här rättelsen gjordes när felet upptäcktes den 25 september i år.

Anf. 7 NADJA AWAD (V):

Fru talman! Man påstår att den information som visades på presentationsbilden från Regeringskansliet förra året på något sätt har varit missvisande, och nu har informationen rättats ett år senare. Det är passande att informationen rättades precis när man skulle presentera en nedskärning av assistansersättningen på 1,5 procent – hälften av det som budgeterades förra året.

Om den information som presenterades under presskonferensen förra året var så fel, varför upprepade socialtjänstministern samma information när hon i somras var närvarande i tältet med organisationen JAG i Almedalen?

Vi har alla fakta på bordet. Det hänger inte ihop med vad socialtjänstministern säger här och nu. Erkänn att regeringen och Sverigedemokraterna väljer att svika det löfte man gav förra året och i somras! Erkänn att man har svikit löftet för att man har prioriterat annat, exempelvis skattesänkningar för de allra rikaste! Det är inte svårare än så.

Fru talman! Någonstans avslöjar regeringen och Sverigedemokraterna sin grundläggande människosyn när de genomför dessa nedskärningar i

Prot. 2025/26:18
14 oktober

*Svar på
interpellationer*

assistenten, det vill säga hur de betraktar funktionsnedsatta och deras rättigheter.

Fru talman! Varför är det bara statsminister Ulf Kristersson som ska få kunna ta en promenad i parken med sin hund, gå på en teaterföreställning, grilla i skogen med sin familj, åka på en solsemester eller göra något så grundläggande som att äta en hemlagad måltid eller kunna ta hand om sin hygien? Varför ska inte den som har en funktionsnedsättning och behöver assistans kunna göra det?

Det är den grundläggande människosynen som regeringen och Sverigedemokraterna grundar sitt beslut på när de skär ned på assistansen. Personer med normerande funktionalitet som inte har behov av assistans ska kunna leva ett helt vanligt, självständigt liv. Men det ska inte personer med en funktionsnedsättning och behov av assistans kunna göra. De ska tvingas isoleras hemma, leva i ofrivillig ensamhet, inte få lagad mat och inte få sköta sin hygien lika ofta. De ska bli helt beroende av sina anhöriga, som många gånger är kvinnor som slits ut och tvingas gå ned i tjänst och få sämre pension för att kunna ge stöd när assistansen uteblir.

Eller ska människor med stora behov kanske hänvisas till institutionsboenden? Är det den utvecklingen regeringen vill se? Just det blir konsekvensen när man underfinansierar assistansen.

En annan konsekvens när regeringen underfinansierar assistansersättningen är att en av Sveriges största yrkesgrupper – personliga assistenter – får allt svårare att leva på sin lön. Hur ska de ha råd att köpa mat, betala hyran och köpa vinterskor till sina barn när de får en höjning på bara 5 kronor och 10 öre? Erfarna, kompetenta personliga assistenter jagas bort om de inte får rätt till utbildning, arbetsmiljöåtgärder eller över huvud taget en lön som det går att leva på.

Jag tycker att det är ovärdigt att strida mot sanningen och att inte vara ärlig med att man har svikit löftet om assistansen här och nu.

Anf. 8 CHRISTOFER BERGENBLOCK (C):

Fru talman! Besvikelsen och frustrationen hos funktionsrättsrörelsen över bluffen om assistansen är enorm. Det är inte bara vi i politiken som är upprörda över hur detta har gått till, utan det kokar i funktionsrättsrörelsen. Jag vet inte om ministern hade möjlighet att ta del av den demonstration som man genomförde den 2 oktober. Men om ministern gjorde det såg hon hur upprörda människor som drabbas direkt av det svikna löftet om indexeringen är.

Ministern säger att regeringen kommer att fortsätta att undersöka införandet av en indexering av schablonbeloppet. Men, fru talman, har man inte under ett års tid lyckats lösa en ändå relativt begränsad och enkel uppgift är sannolikheten inte särskilt stor att man kommer att göra det under resten av mandatperioden heller.

Ministern säger vidare att det visades information som inte stämde överens med budgettexten. Men hade ministern inte själv läst budgettexten? Det är i så fall märkligt, med tanke på att informationen som sades vid Powerpointpresentationen ju är vad ministern har upprepat under hela året, senast i Almedalen. Det var först när finansministern sa att hon inte kände till detta som det uppdagades att det hade varit fel. Med tanke på att finansministern inte kände till arbetsgruppen, som det har hänvisats till

under hela året, undrar man om den har existerat över huvud taget. Det finns frågor att svara på här.

Det finns anledning att verkligen fundera på den frustration man har skapat genom att bluffa om indexeringen, säga en sak förra året, ändra sig under året och nu komma tillbaka med ett helt annat budskap i budgeten.

Prot. 2025/26:18
14 oktober

*Svar på
interpellationer*

Anf. 9 NILS SEYE LARSEN (MP):

Fru talman! Jag instämmer i det som den föregående ledamoten beskrev. Anledningen till den enorma besvikelsen och kanske till att det kokar i assistansrörelsen är just att de långsiktiga förutsättningarna har saknats under så lång tid. Och löftet om att äntligen få bukt med de tillfälliga, konstanta, budgetvisa och många gånger för låga uppräkningsarna genom att ha ett långsiktigt, hållbart system med indexuppräkning var en livlina.

Jag tänker ta fasta på den del i interpellationssvaret som rör risken för välfärdskriminalitet eller oseriösa aktörer. Precis som jag berättade om i mitt första anförande är den assistent och person som dag ut och dag in följer mig eller ett svårt funktionsnedsatt barn genom dygnet avgörande för den personens liv. Vi ska komma ihåg att det är just när det är svårt att kunna erbjuda långsiktiga, hållbara förutsättningar och man inte kan hitta personer som kan jobba med detta som det finns risk att personer som inte är lämpade för jobbet till slut är de enda man får tag i.

Detta gör det omöjligt för seriösa aktörer att bedriva hållbar personlig assistans och öppnar dörren för oseriösa anordnare. Jag tror att det är därför som besvikelsen är så stor. Jag vill att man ser detta i ett sammanhang.

Anf. 10 AGNETA NILSSON (S):

Fru talman! Jag instämmer i det som föregående talare har sagt om oron ute i verksamheterna hos både dem som är berättigade till assistansen och dem som anordnar assistansen.

Jag känner att jag inte fick något svar på frågan jag ställde. Assistansanordnare menar att det inte går att skära ned mer än vad som görs i dag. Om inget förändras i fråga om assistansersättningen kommer det framöver att drabba assistansberättigade.

Min fråga är fortfarande: Vad tänker ministern om att assistansanordnare känner att det snart inte går att bedriva sin verksamhet längre och att de för att klara av detta hade hoppats att löftet om en modell för indexering – som nu inte blev av – skulle uppfyllas i budgeten?

Anf. 11 Socialtjänstminister CAMILLA WALTERSSON
GRÖNVALL (M):

Fru talman! Det är viktigt att understryka att korrigeringen, som är väldigt tydlig och transparent, gjordes direkt när felet upptäcktes.

Jag har uttalat mig positivt om indexering. Just därför fortsätter regeringen att undersöka hur en sådan indexering skulle kunna se ut. Men det är mänskligt att fela, och ett fel har alltså begåtts när det gäller en enskild bild i en Powerpointpresentation. På regeringens hemsida kan man ta del av både den text som blev felaktig och det som är det korrekta.

Jag upprepar – och det vet alla riksdagsledamöter här inne – att det är den text som står i budgetpropositionen och som är framförhandlad av samtliga fyra Tidöpartier som gäller.

Regeringen värnar om den personliga assistansen. I våra fyra budgetar har vi höjt med i snitt 2,125 procent per år. När nu den andra sidan lyfter frågan om värnande vill jag peka på att vänstersidan under sina åtta år vid makten bara höjde med 1,665.

Detta visar att det är väldigt mycket tomta ord från er i oppositionen. Under dessa åtta år plågades vi också av en hög inflation. Vi ärvde den av er men har bekämpat den, vilket gynnar alla grupper i vårt samhälle. Bilden blir ännu tydligare om vi ser till de åtta alliansår som föregick era åtta år vid makten. Då höjde högersidan med i snitt nästan 4 procent per år.

Det får vara slut med den här bilden att det skulle vara vänstersidan som satsar på behovande. När man tittar svart på vitt ser man att det är moderatledda regeringar som har stått upp för dem som verkligen behöver samhällets stöd. Jag är ännu mer förvånad över att vi har en socialdemokrat som deltar i den här debatten. I Socialdemokraternas budget finns det nämligen inga pengar till förstärkning på området.

Anf. 12 NADJA AWAD (V):

Fru talman! Socialtjänstministern sa i olika sammanhang i över ett år att en indexering av assistansersättningen skulle presenteras denna höst i budgetpropositionen. Vi har en video på när socialtjänstministern i ett tält i Almedalen säger: Till hösten kommer vi att presentera en indexering av assistansersättningen. Man har alltså inte bara talat gott om en sådan indexering, utan man har lovat.

Nu försöker man vilseleda oss och alla som lyssnar och tittar på den här debatten genom att säga att man bara har pratat positivt om en indexering. Det stämmer ju inte. Jag tänker inte låta socialtjänstministern och den här regeringen komma undan med att vilseleda och gaslighta oss och få det att framstå som att vi har hittat på det här. Det är nämligen ministrarnas egna ord.

I efterhand – det har gått ett år – när man ska slakta assistansersättningen och halvera den menar man på att man just har upptäckt den felaktiga uppgiften och därför har rättat i presentationen. Men det är ingen som tror på vad socialtjänstministern säger. För detta kommer man att ställas till svars inför valet 2026.

Jag vill vara tydlig med vad vi i Vänsterpartiet vill. Vi vill höja och indexera assistansersättningen, så att den följer kostnadsutvecklingen. Vi budgeterar enligt märket, det vill säga dubbelt så mycket som vad den här regeringen gör. Vi vill rätta till behovsbedömningarna, och vi vill att det ska ske inom förstatligandet av assistansen. Vi ska se till att LSS-insatser ges till dem som har rätt till dem. Den svenska rättsapparaten ska leva upp till LSS-lagens intention. LSS är en självklar del av svensk välfärd. Därför ska vi kräva den prioriteringen. Vi är redo att genomföra detta när vi byter ut Tidöregeringen.

Anf. 13 Socialtjänstminister CAMILLA WALTERSSON
GRÖNVALL (M):

Fru talman! Jag tackar Nadja Awad så mycket för debatten.

Det är viktigt att utgå från att regeringen värnar den personliga assistansen och arbetar på en lång rad sätt för att stärka den insatsen och skapa långsiktiga och stabila förutsättningar för den. En del i detta är att undersöka införandet av en indexering av schablonbeloppet. Detta arbete pågår

i Regeringskansliet. Det var tydligt i budgetpropositionens text från förra året, och det är tydligt i årets presentation inför budgetpropositionen för 2026.

När det gäller pressträffen kan jag bara beklaga att det har skett ett misstag. Men på regeringens hemsida redogör vi väldigt tydligt och transparent för hur felet såg ut och vad som skulle ha stått i stället. Jag tror att de allra flesta människor förstår att det ibland sker misstag där vi människor arbetar. Det har inte funnits något uppsåt att på något sätt lura eller föra bakom ljuset. Att ta till brösttoner om bluff tror jag inte gynnar det politiska samtalet, för det handlar verkligen inte om det utan om ett misstag som har rättats till. Regeringen arbetar och undersöker möjligheten att införa en indexering av schablonbeloppet.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

Prot. 2025/26:18
14 oktober

*Svar på
interpellationer*

§ 12 Svar på interpellation 2025/26:26 om svensk jämställdhetspolitik

Anf. 14 Jämställdhetsminister NINA LARSSON (L):

Fru talman! Sara Gille har frågat mig hur jag avser att säkerställa att Jämställdhetsmyndighetens arbete fokuserar på kvinnors och flickors verklighet, om jag avser att reformera myndigheten så att den riktar resurserna mot konkreta insatser för att bekämpa mäns våld mot kvinnor, hedersförtryck och andra former av förtryck samt hur jag och regeringen kommer att följa upp att de resurser som satsas leder till resultat för kvinnors frihet och trygghet i hela landet.

Jag vill börja med att tacka interpellanten för frågan.

Att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel är fortsatt högt prioriterat. I budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1) konstaterar regeringen att hedersrelaterat våld och förtryck är ett allvarligt samhällsproblem och innebär att människor begränsas i sina liv och utsätts för påtryckningar och våld som syftar till att upprätthålla familjens eller kollektivets kontroll över individen. Det strider mot grundläggande värderingar och får aldrig accepteras.

Från och med den 1 januari 2026 övertar Jämställdhetsmyndigheten nationella uppgifter avseende hedersrelaterat våld och förtryck från Nationellt centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck vid Länsstyrelsen i Östergötlands län. Överföringen är ett led i att renodla styrningen och organiseringen av arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck samt öka effektiviteten i statsförvaltningen. Samtidigt får samtliga länsstyrelser i uppgift att stödja och bidra till utvecklingen av regionala resurscentrum mot hedersrelaterat våld och förtryck genom en ändring i förordningen (2021:995) om länsstyrelsernas regionala arbete mot mäns våld mot kvinnor. Syftet med regionala resurscentrum är att alla som är eller riskerar att bli utsatta ska få specialiserat och likvärdigt stöd oavsett var i landet de bor.

I regeringens åtgärdsprogram för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel 2024–2026 finns en stor

mängd satsningar och åtgärder som görs på bred front på nationell, regional och lokal nivå. Arbetet har stärkts inom fyra särskilt prioriterade utvecklingsområden, bland annat ett lämningsprogram med åtgärder för att lämna destruktiva relationer och kraftsamling mot hedersrelaterat våld och förtryck. Regeringsuppdragen innehåller också krav på att resultat eller effekter av genomförda insatser ska återrapporteras till regeringen.

När det handlar om uppföljningen av arbetet mot mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck följer regeringen kontinuerligt upp jämställdhetspolitiken. Regeringen gör också vartannat år i form av en skrivelse till riksdagen en fördjupad uppföljning av nuvarande delmål sex om att mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Jämställdhetsmyndighetens rapport *Dags att prioritera det våldsförebyggande arbetet* (2024:9) ligger till grund för den senaste skrivelsen. Uppföljning av god kvalitet är en förutsättning för att bedöma genomförda insatser och politikområdets utveckling.

Regeringen har infört ett nytt sjunde jämställdhetspolitiskt delmål för att förebygga och motverka hedersrelaterat våld och förtryck. Syftet är att ge området ökad uppmärksamhet och synlighet samt förbättra kunskapen för att detta våld ska upphöra. För det fortsatta arbetet har regeringen avisat att den ska ta fram en långsiktig strategi för arbetet mot mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel samt tillhörande handlingsplaner. Sammantaget tar regeringen med dessa åtgärder krafttag för att öka effektivitet och fokus i arbetet framåt.

Anf. 15 SARA GILLE (SD):

Fru talman! Tack till ministern för svaret!

Vi vet att ministern så som ministern säger gör väldigt mycket tillsammans med Sverigedemokraterna i kampen mot prostitution, mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck. Det är en politisk vilja som länge har saknats under tidigare regeringar.

Samtidigt som regeringen arbetar väldigt hårt i de här frågorna ser vi ändå hur jämställdhetspolitiken i stort lite grann har tappat sin riktning. Den har nämligen tagits över av radikal feminism. Politiken har blivit mer styrd av genusedagogiska perspektiv. Det har fått konsekvenser för hela området. Det gäller inte minst för Jämställdhetsmyndigheten, som har glidit bort från sitt ursprungliga uppdrag.

Myndigheten är ett exempel på hur radikal feminism har tagit kontrollen över det jämställdhetspolitiska fältet och gjort det till ett ideologiskt verktyg där genus och identitetspolitik prioriteras framför kampen mot våld, förtryck och kvinnors verkliga utsatthet.

Fru talman! Det som en gång handlade om kvinnors rätt till trygghet, frihet och självbestämmande har gradvis förvandlats till ett ideologiskt projekt där teorier om kön och makt får stå över verklighetens behov.

Vi ser att allt fler resurser går till och alltmer fokus riktas mot genus, könsmakts teorier och normkritik på bekostnad av de konkreta insatserna som gör skillnad i människors och kvinnors liv. Kvinnor som lever under hot, flickor som hindras av hedersnormer och familjer som söker hjälp möts av teorier i stället för handlingskraft.

Fru talman! Den utvecklingen har gjort jämställdhetspolitiken abstrakt, fjärrad från verkligheten och svår att känna igen av dem som den egentligen är till för.

Det finns kvinnor i vårt land som varje dag lever med hot, rädsla och kontroll. Det finns flickor som aldrig får delta i idrott och som tvingas bära klädesplagg av religiösa skäl mot sin vilja. De kontrolleras av sina familjer och förväntas gifta sig med den som familjen bestämt sig för. Det är deras verklighet som fullt ut borde stå i centrum för svensk jämställdhetspolitik.

Samtidigt fortsätter Sverige att vara det land i Norden som har lägst andel fällande domar vid sexualbrott trots att lagstiftningen har skärpts. Mäns våld mot kvinnor ökar, hedersrelaterat våld fortsätter att förekomma och kvinnor tvingas gång på gång att fly från sina hem.

Fru talman! När skattepengar används till att finansiera genusutbildningar för myndigheter, könsneutrala toalettprojekt och språkliga vägledning samtidigt som kvinnojourer kämpar för sin överlevnad har något gått rejält fel. Sverige ska inte ha en jämställdhetspolitik som främst gynnar aktivister, forskare eller ideologer.

Jag vill fråga jämställdhetsministern: Hur avser ministern att säkerställa att jämställdhetspolitiken återgår till sitt grundläggande syfte att skydda kvinnor från våld och förtryck och inte fortsätter att drivas av genusideologiska perspektiv som fjärrar politiken från verkligheten?

Anf. 16 SOFIA AMLOH (S):

Fru talman! Jag vill börja med att tacka statsrådet för ett ordentligt, utförligt och sakligt svar på interpellationen. Jag tycker nog att statsrådet också kunde kosta på sig att kritisera den ganska verklighetsfrånvända interpellationen som interpellanten har initierat.

Fru talman! Om man läser interpellationen ser man att den börjar med att beskriva att jämställdhetspolitiken i Sverige under lång tid har kidnappats av en radikalfeministisk rörelse. Först och främst undrar jag på vilket sätt man menar att den har kidnappats och hur det har påverkat jämställdhetspolitiken i Sverige.

Såvitt jag vet är det socialliberala värderingar som har präglat svensk jämställdhetspolitik i många decennier. Det har också gjort Sverige till ett av världens mest jämställda länder. Reform efter reform har frigjort kvinnor i det här landet.

Det är värderingar som såvitt jag vet Sverigedemokraterna gärna tar i beaktande när de definierar svenska värderingar som vi ska värna. Det är svenska värderingar som skapats av jämställdhetsreformerna som människor väldigt ofta ska anpassa sig till. Här beskrivs det som att politiken har kidnappats av en radikalfeministisk rörelse.

Fru talman! Jag blir väldigt skrämdd när jag läser interpellationen. Den beskriver en verklighet som jag inte ser. Ibland hör jag att Sverigedemokraterna inte beskriver den så. Det är reformerna som har skapat de svenska värderingar som vi ska försvara och upprätthålla. I det här fallet beskrivs det som att det inte är det. Jag undrar om Sverigedemokraterna menar att det inte är de socialliberala värderingarna för jämställdheten som i decennier har fått genomslag i svensk politik.

Om Sverigedemokraternas ideologiska kraft med stark högerkonservatism hade präglat det här landet hade vi antagligen inte ens haft rösträtt. Vi hade antagligen inte haft en föräldraförsäkring, hade inte tagit bort sam-

beskattningen och hade inte haft en samtyckeslag. Jag tror inte heller att vi hade haft en aborträtt om det varit den ideologin som hade fått råda.

Min fråga till interpellanten är: Vilka värderingar är det som vi ska försvara? Är det de socialliberala reformerna som har skapat det jämställda Sverige som vi är så stolta över att vara? Vad är det som har präglat svensk jämställdhetspolitik de senaste decennierna? Det är inte Sverigedemokraternas politik. Vilken politik är det som ska forma vad?

Jag vill ändå sticka in med att man här beskriver genusideologi som ett experiment som Jämställdhetsmyndigheten håller på med. Genus är vetenskap. Det är en myndighet som ska öka kunskapen hos alla andra myndigheter.

Vad menar egentligen interpellanten över huvud taget med interpellationen? Det är ett svar som behöver ges. Även statsrådet bör ställa den frågan till interpellanten.

Anf. 17 Jämställdhetsminister NINA LARSSON (L):

Fru talman! Jag tackar Sara Gille och också ledamoten Sofia Amløh för frågorna och inläggen.

Jag välkomnar verkligen debatten, som är en mycket spännande sådan. Jag tror att vi behöver ta fasta på att jämställdhetspolitik handlar om värderingar. Vi kan inte ha ett Sverige eller en stat som står neutral inför ständiga påtryckningar från alla möjliga former av antidemokratiska motkrafter som drabbar oss. För mig som frihetlig liberal och som medborgare engagerad i Sverige måste det vara de demokratiska öppna värderingarna som vi värnar, vårdar och utvecklar.

Jämställdhetspolitiken blir många gånger särskilt belysande när det gäller detta, och det är oerhört viktigt och oerhört bra.

I Sara Gilles fråga finns det substans såtillvida att Statskontoret gjorde en myndighetsanalys av Jämställdhetsmyndigheten 2023. Det är viktigt att se över styrningen så att man följer de mål som vi från regeringens sida men också riksdagen sätter upp. Jämställdhetsmyndigheten har enligt sin instruktion i uppdrag att vara förvaltningsmyndighet för jämställdhetspolitiken och ska arbeta med uppföljning, analys, samordning, kunskap och stöd i syfte att man ska nå de jämställdhetspolitiska målen, som har beslutats i denna kammare.

Sedan den 4 november 2024 – det är alltså mindre än ett år sedan – leds Jämställdhetsmyndigheten av generaldirektör Lise Tamm. Hon har tidigare varit chefsåklagare vid Riksenheten mot korruption och chef för Riksenheten mot internationell och organiserad brottslighet i Åklagarmyndigheten samt arbetat i Internationella brottmålsdomstolen i Haag. Jag har fullt förtroende för och är övertygad om att hon med de instruktioner, regleringar och mål som är satta leder och styr Jämställdhetsmyndigheten på ett korrekt och högkvalitativt sätt.

Det var glädjande att Sofia Amløh lyfte de olika liberala reformer som genom åren har präglat jämställdhetspolitiken. Jag är stolt över att kunna fortsätta med detta. Jag kan konstatera att den här regeringen tillsammans med Tidöpartiet Sverigedemokraterna nu har lagt fram den största jämställdhetsbudgeten någonsin. När det gäller utgiftsområde 13 är det den största budget som någonsin lagts fram av en regering i detta land.

Anf. 18 SARA GILLE (SD):

Fru talman! Jag vill börja med att säga att jag inte är förvånad över att ledamoten Sofia Amloh kritiserar min interpellation. Hon tillhör det parti som har bidragit till att det här samhället ser ut som det gör.

Det är en struktur som har vuxit fram under årtionden med ett vänsterfeministiskt inflytande, helt enkelt. Teori och ideologi tränger ofta undan praktiskt arbete. Genus och normkritik har blivit ledord, medan trygghet och resultat har hamnat i skymundan. Den radikala feminismen har fått ett alltför stort inflytande, och det påverkar allt från myndighetsspråk till politiska prioriteringar.

Fru talman! Under lång tid har jämställdhetspolitiken förvandlats till ett område där genusretorik och maktteorier styr mer än sunt förnuft och verklighet. Det märks i skolor och i myndigheter, som till exempel hellre talar om könsidentitet än kvinnors trygghet. Det märks i den offentliga sektorn, där ordet genus nämns oftare än ordet rättvisa. Det märks i skolor, där genuspedagogik fått större utrymme än undervisning om respekt och ansvar.

Men jämställdhetspolitiken ska handla om att skydda människor från våld och förtryck. Den ska handla om kvinnor som behöver skydd, om flickor som vill leva fria och om rätten att få leva utan våld och rädsla, inte om att bedriva ideologiska projekt. Men tyvärr, fru talman, har området under en lång tid formats av radikal feminism, som förvandlat jämställdhet till en plattform för teoretiska och identitetspolitiska experiment i stället för att vara en fråga om frihet, trygghet och ansvar.

Jämställdhetspolitiken ska handla om trygghet och inte så mycket om genus – det har blivit på tok för mycket genus här. Den ska handla om rättigheter. Den ska skydda de utsatta, men den fastnar i akademiska diskussioner om kön och makt.

Det har blivit en arena för vänsteraktivism där könsmakt, normer och genus tar fokus från flickors och kvinnors utsatthet. Det riskerar att underminera hela jämställdhetsarbetet.

Fru talman! Jag är jätteglad att vi har en regering som tillsammans med Sverigedemokraterna gör väldigt mycket på det här området.

Vi anser helt enkelt att jämställdhetsarbetet måste återföras till sin kärna – det handlar om kvinnors trygghet och frihet och om rätten att leva utan våld. Det är det fokus ska vara på, inte genus.

Varje krona som satsas ska mätas i hur mycket tryggare kvinnor blir, inte i hur väl den passas in i den radikala feminismens teorier.

Fru talman! Jag skulle vilja fråga ministern: Avser ministern att se över den övergripande inriktningen för jämställdhetspolitiken för att säkerställa att statens resurser används till konkreta insatser för kvinnors trygghet och inte till att upprätthålla ideologiska strukturer som fjärmar arbetet från verkligheten?

Anf. 19 SOFIA AMLOH (S):

Fru talman! Jämställdhetspolitik för mig och för Socialdemokraterna handlar om att alla människor ska få vara fria. Det handlar om frigörelse, om att få göra sina egna val, om att få leva det liv man vill – oavsett vem man är och vad man vill ha för typ av liv. Man ska vara fri. Det handlar om frihet.

Prot. 2025/26:18

14 oktober

Svar på

interpellationer

I det här fallet är det kvinnor som jämt har fått stå tillbaka när det gäller friheterna. Det är därför vi i decennier har funnits som en kraft. Vi har förändrat det svenska samhället för att göra kvinnor mer fria, lika fria som exempelvis män.

Det är för att vi också har haft en stark syster i det liberala partiet i det här arbetet som vi har gjort de här förflyttningarna. Jag tycker dock att det är otroligt tråkigt att Liberalerna söker sig till ett oerhört högerkonservativt parti för att driva igenom jämställdhetsreformer. Det är kanske en debatt vi kan ta någon annan gång, men det är anmärkningsvärt.

Jag vill ändå säga att det som interpellanten Sara Gille lyfter här, att jag tillhör ett parti som har gjort de här förändringarna, är helt rätt. Vi socialdemokrater har varit en del när det gäller den här frigörelsen och i att göra jämställdhetsreformer.

Vi är en kraft när det gäller att vi är så jämställda som vi är i Sverige. Det har Sverigedemokraterna inte varit. Att flytta tillbaka hela jämställdhetsdebatten så att den stannar vid trygghet och inte frigörelse är ett starkt och svårt tillkortakommande – att man inte har högre mål med jämställdheten än så och att man på det sättet ska rulla tillbaka det som vi har kämpat för i många år.

Jag är på riktigt bedrövad över att den här interpellationen finns.

Anf. 20 Jämställdhetsminister NINA LARSSON (L):

Fru talman! Jämställdhetspolitiken utgår från att män och kvinnor ska ha makt över sitt eget liv och frihet att forma sin framtid så som de själva väljer.

Att förpassa jämställdhetspolitiken till att enbart handla om trygghet skulle vara ett otroligt misslyckande och en otroligt farlig väg att slå in på. Därför undrar jag lite hur ledamoten Sara Gille tänker kring oskäliga löneskillnader mellan kvinnor och män.

Livsinkomsterna för kvinnor och män skiljer sig med flera miljoner kronor. Är det rimligt att det är så? Alldeles för få kvinnor blir vd:ar och kan driva sina bolag till högre vinster och till framgångar såväl i Sverige som internationellt. Är det rimligt? Är det rimligt att så få kvinnor ens vågar pröva sina vingar som entreprenörer för att ytterligare stärka friheten över sin arbetssituation och sina val framåt?

Vi påverkas alla av den situation som vi lever i. Vi påverkas av traditioner och av historien. Ledamoten Sara Gille brukar själv lyfta fram hedersrelaterat våld och förtryck och de individer som lever under hederskulturens fruktansvärda förtryck och påverkas av det. Vi kan dock aldrig tro att vi är fria från påverkan utifrån, och därför behövs ett aktivt jämställdhetsarbete.

Ett aktivt jämställdhetsarbete på olika plan och med de perspektiv som ledamoten Sara Gille motsätter sig är nödvändigt för att faktiskt få fram konkreta åtgärder och träffsäkra insatser som gör skillnad. Vi ska inte ha oskäliga löneskillnader mellan kvinnor och män som gör att livsinkomsten skiljer sig med flera miljoner kronor. Det här behöver vi ett aktivt arbete emot, för det är i grunden en väldigt stark frihetsfråga.

Som ledamoten Sara Gille är inne på är det också viktigt att vi är tydliga med vilka värderingar som ska gälla. Kopplat till hederskultur och hedersrelaterat våld och förtryck får perspektivförståelsen för att man

kommer från en viss situation eller familj aldrig ursäktade de övergrepp och den ofrihet som i många fall kvinnor men även pojkar tvingas leva under.

Här finns det mer att göra. I det kan jag instämma med ledamoten Sara Gille.

Prot. 2025/26:18
14 oktober

*Svar på
interpellationer*

Anf. 21 SARA GILLE (SD):

Fru talman! Jag skulle vilja börja med att svara ledamoten Sofia Amloh. Jag tror att hon helt enkelt har missförstått mig totalt; jag menade inte på ett positivt sätt att den tidigare regeringen har bidragit. Visst, den tidigare regeringen gjorde mycket men inte tillräckligt.

Jag skulle också vilja passa på att svara statsrådet: Nej, jag menar inte enbart trygghet. Det jag syftar på är att genus har tagit alltför mycket fokus från våldet. Det är det jag pratar om. Det läggs på tok för mycket fokus på ideologi och för lite på kvinnor som faktiskt behöver skydd. Det märks i skolor som får genuspedagogiska riktlinjer men saknar kunskaper om hur man faktiskt upptäcker hedersförtryck. Skolor behöver helt enkelt utveckla detta. Vi har också myndigheter som talar om könsidentitet men saknar resurser till kvinnojourer.

Fru talman! Det är bra att den nuvarande regeringen gör väldigt mycket. Vi har gjort jättemycket i kampen mot kvinnoförtryck, mot mäns våld mot kvinnor, mot hedersrelaterat våld och förtryck och allting, men vi har en lång väg kvar att gå. Så är det. Den radikala feminismen har fått ett på tok för stort inflytande, och det syns i hela samhället. Det är det den här interpellationen handlar om.

Jag vill tacka statsrådet för debatten och även säga tack till ledamoten Sofia Amloh för att hon försökte på sitt sätt.

Anf. 22 Jämställdhetsminister NINA LARSSON (L):

Fru talman! Stort tack till Sara Gille och Sofia Amloh för den här debatten!

Jämställdheten är på många sätt under attack. Angående påståendet att det skulle vara några slags radikalfeminister som hotar svensk demokrati eller vår frihet kan jag kritisera mycket i dessa delar också, men det viktiga är att vi står upp för öppna, frihetliga och jämställda svenska värderingar. Det är politik, och det är också ideologi.

Vi måste se att det sätt som vi vill leva på i Sverige, där vi vill ge män och kvinnor friheten att forma sitt liv så som de själva vill, inte är någonting som vi kan ta för givet. Vi måste ha ett aktivt jämställdhetsarbete för att se till så att den friheten kan fortsätta att öka, inte minska. Vi ser att patriarkala machoideal sprids från ryska desinformationskampanjer från höger och vänster, och vi ser den islamistiska propagandan som tar sig in också i det svenska medvetandet, varav det mest konkreta exemplet är den så kallade LVU-kampanjen. Men vi ser också högerkonservativa krafter från amerikanskt håll med helt horribla konsekvenser världen över, inte minst inom biståndssektorn.

Det här behöver vi navigera oss igenom. Vi behöver stå upp och flytta fram positionerna för svensk jämställdhetspolitik.
(Applåder)

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 13 Svar på interpellation 2025/26:31 om stöd till kvinnor vid våld i nära relation

Anf. 23 Jämställdhetsminister NINA LARSSON (L):

Fru talman! Sanne Lennström har frågat äldre- och socialförsäkringsministern vilken bedömning hon gör angående behovet av riktat stöd vid flytt för den som tvingas lämna sitt hem på grund av våld i nära relation samt om hon har för avsikt att verka för att ett sådant stöd införs. Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på interpellationen.

Jag vill börja med att tacka för att Sanne Lennström och ledamoten Sofia Amløh lyfter en viktig och angelägen fråga. Mäns våld mot kvinnor är ett stort samhällsproblem och en högt prioriterad fråga för regeringen. Ingen kvinna ska behöva stanna kvar i en våldsam relation av rädsla för att stå utan ett stadigvarande boende.

Den 1 juli 2024 trädde nya regler i kraft som syftar till att stärka det hyresrättsliga skyddet för kvinnor samtidigt som möjligheten att säga upp en hyresgäst som utövar våld mot en närstående har utökats. Den som utövar våld mot en närstående ska kunna bli av med sin lägenhet, samtidigt som den våldsutsatta personens möjlighet att ta över kontraktet och bo kvar har stärkts. Det är förövarna som ska behöva flytta – inte brottsoffren.

Regeringens åtgärdsprogram för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel under 2024–2026 innehåller en stor mängd satsningar och åtgärder. Åtgärdsprogrammet innehåller bland annat ett lämnaprogram för att lämna destruktiva relationer, vilket utgörs av ett antal åtgärder som syftar till att underlätta och möjliggöra en väg ut ur en våldsam eller destruktiv livssituation.

Andra viktiga åtgärder inom området är en reform för skyddat boende som nyligen har genomförts. Syftet med reformen är att förbättra skyddet för och stödet till dem som är i behov av skyddat boende och att stärka barnrättsperspektivet för barn som följer med en vårdnadshavare till ett sådant boende. Regeringen har även infört ett tillfälligt statsbidrag för att utveckla kommunernas arbete med att erbjuda våldsutsatta hjälp med att ordna stadigvarande boende.

Många kvinnor blir också utsatta för ekonomiskt våld som gör det svårt att lämna en relation och att skaffa en egen bostad. Regeringen har nyligen gett flera myndigheter förnyade uppdrag som innebär att de ska sammanställa och sprida information om ekonomiskt våld och utveckla kunskapsbaserade arbetssätt för att ge stöd till våldsutsatta.

Enligt en ny statsbidragsförordning ska bland annat stödjande insatser för att enskilda ska kunna lämna våldsamma relationer prioriteras. I budgetpropositionen för 2026 tillför regeringen 100 miljoner kronor i permanenta medel till den förordningen. I juni i år gav regeringen även Socialstyrelsen i uppdrag att följa upp den nationella hemlöshetsstrategin, med särskilt fokus på hur arbetet med stadigvarande boende för våldsutsatta kan stärkas.

I november 2024 gav regeringen en särskild utredare i uppdrag att se över reglerna om bodelningsprocessen och om betänketid i äktenskapsbalken (dir. 2024:107). Syftet är att säkerställa en välfungerande, effektiv

och rättssäker ordning för personer som vill separera och att motverka ekonomiskt våld. Uppdraget ska redovisas senast den 15 december i år.

Socialnämnden har ett lagstadgat ansvar för att ge stöd till brottsoffer och deras närstående. I socialnämndens ansvar ingår att nämnden ska vara uppmärksam på att personer kan vara i behov av insatser för att förändra sin situation, såsom kvinnor som är eller har varit utsatta för våld eller andra övergrepp.

Då interpellanten anmält att hon var förhindrad att närvara vid sammanträdet medgav tredje vice talmannen att Sofia Amloh (S) i stället fick delta i interpellationsdebatten.

Anf. 24 SOFIA AMLOH (S):

Fru talman! Tack, statsrådet, för svaret! Jag stöder flera av de förslag som anges i svaret. Jag vill framför allt lyfta fram att vi socialdemokrater har tagit initiativ till det som den här regeringen tar vidare. Vi stöttar fler förslag utöver det.

Många av de här sakerna är bra. Dock har jag en liten farhåga när det gäller förslaget om vem som ska flytta och vem som ska stå kvar på hyreskontraktet. Det är komplicerat. Att förövaren ska flytta har ett viktigt signalvärde. Men det kan vara så att den som utsatts för våldet inte har råd att bo kvar och ensam försöka finansiera hyran. Det finns många andra problem runt det här som jag verkligen hoppas att vi kan hitta fler lösningar på som får den fulla effekt man syftar till.

Jag tänker uppehålla mig en del vid något som många kvinnojourer beskriver. Det är ju de som möter flest kvinnor som är på flykt, som är gömda och som flyr den här typen av farliga relationer, destruktivitet och våld. De vittnar samstämmigt om att det många gånger hänger på ekonomin, oavsett vilken del av samhället man kommer ifrån eller vilka ekonomiska förutsättningar man haft när man levtt i en våldsam relation. Ofta handlar det inte bara om psykiskt våld utan även om ekonomiskt våld.

Att mannen tar kontroll över kvinnan är något som pågår under lång tid. Det resulterar i att när hon väl ska ta sig därifrån eller försöka fly och har tagit hjälp har många av de här faktorerna nött ned henne, inte bara psykologiskt och ekonomiskt. När man behöver fly kanske man inte kan gå till Arbetsförmedlingen dagen efter och direkt få ett jobb. Det är många gånger där någonsans det krackelerar.

Kvinnojourerna beskriver att det handlar om att man inte har pengar till att köpa det mest nödvändiga för att starta upp ett liv. Många vittnar om att det är skälet till att vissa efter en tid går tillbaka till en farlig och destruktiv relation, alltså att man inte klarar sig ekonomiskt. Kvinnojour efter kvinnojour och människor som jobbar med kvinnor i den här otroligt utsatta situationen säger att det kan hänga på finansieringen. Jag tänker att det är viktigt att lyssna till det.

Om vi vill att kvinnor ska kunna lämna dessa relationer behöver vi stötta i de delar som möjliggör just det. Min fråga kvarstår: Hur ställer sig statsrådet till det? Ekonomiskt stöd i form av en lämnepeng skulle kunna göra att fler kvinnor orkar hålla ut och får möjlighet att starta om i livet. Varför har inte regeringen med det i budgeten? Vi socialdemokrater har, som jag tror att statsrådet noterat, avsatt medel i vår skuggbudget för att möjliggöra detta. Varför har inte regeringen gjort det?

Prot. 2025/26:18
14 oktober

*Svar på
interpellationer*

Anf. 25 HELENA VILHELMSSON (C):

Fru talman! Tack till både interpellanten och ministern för att vi återigen får ha en debatt om det här otroligt viktiga ämnet! Mäns våld mot kvinnor är en ständigt pågående epidemi i vårt samhälle. Jag tackar också för ett fullödigt svar.

Jag ska i mitt första inlägg uppehålla mig lite vid lämnaprogram, för det nämnde ministern i svaret. I regeringens budget förekommer dock inte ordet lämnaprogram. Jag kunde inte hitta det ordet alls.

Frågan som interpellanten ställde var nästan mest av ekonomisk karaktär: Vad gör regeringen för att kvinnor, när de väl vågar ta steget, ska ha råd att lämna en våldsam relation?

På ett annat politikområde, nämligen bekämpandet av gängkriminalitet, har det under många år funnits ett exitprogram för kriminella. De erbjuds att lämna det kriminella livet om de framöver samarbetar med regeringen för att sätta fast andra kriminella. Det exitprogrammet innehåller stöd till enskilda personer. Jag ska nämna lite grann vad det stödet innebär. Det innebär behandling i ett och ett halvt år, gratis för individen och kommunen. Sedan får man eftervård och stöd i två år. Man erbjuds en bostad. Man erbjuds terapi. Man erbjuds drogavvänjning. Man erbjuds sysselsättning. Man erbjuds skuldsanering. Man erbjuds fritidssysselsättning. Detta pågår under sammanlagt tre år.

När en kvinna slutligen tar steget och vågar lämna en våldsam relation, vad får kvinnan då för stöd? Hon får i praktiken ingenting av det som en kriminell person som vill lämna det kriminella livet får. Kvinnan har inte gjort något kriminellt, men det har personen som vill ansluta sig till exitprogrammet. Kvinnan kanske får ett kontaktförbud, som gör föga nytta. Hon kanske får ett skyddat boende om det finns några kvar just där hon bor. Vi har ju en lagstiftning som slagit lite fel. En utsatt kvinna får i värsta fall skyddad identitet. I övrigt får hon själv stå för flytt, nytt boende, nya kläder till barnen om man inte har fått det med sig, nya abonnemang till telefoner, nya försäkringar och nya busskort till skolan.

Min fråga är vad regeringens lämnaprogram består av, konkret. Finns det en sammanhållen funktion som stöder kvinnan från det att hon äntligen vågar eller har möjlighet att ta beslutet till att hon har en ny bostad – eller bor kvar, om mannen förflyttas?

Framför allt vill jag fråga om lämnapengen. Centerpartiet har de tre senaste åren budgeterat både för ett lämnaprogram och för en enskild lämnapeng, alltså ett stöd direkt till kvinnan. Det är inte rimligt att hon ska stå för kostnaderna själv. Ett lämnaprogram fungerar bara när det finns en tydlig ledning, ett tydligt projekt med tydliga ramar från början till slut. Finns inte det är det ganska oförsämrat, dristar jag mig till att säga, att prata om ett lämnaprogram.

Vi har haft liknande projekt som fungerat väldigt bra runt om i Sverige. Vi hade Igor i Stockholm. Det fanns ett annat projekt i Jämtland och på andra ställen där man har jobbat på samma sätt, men de finns inte kvar. Det är jättebra om man tror att det ska kunna gå ut i linjen, men då måste det också avsättas pengar.

Anf. 26 MALTE TÄNGMARK ROOS (MP):

Fru talman! Tack, ministern och ledamöterna, för att vi har den här debatten om en oerhört viktig fråga! Våld i nära relationer är ett av Sve-

riges mest allvarliga samhällsproblem. Det är framför allt män som utövar våld, både mot andra män och mot kvinnor. Våldet kan ta sig olika uttryck, till exempel fysiskt, psykiskt, sexuellt och ekonomiskt.

Jag vill börja med att säga att jag i mångt och mycket tycker att regeringen tar frågan på allvar. I många delar har de tagit det arbete vidare som Miljöpartiet genom våra jämställdhetsministrar Åsa Lindhagen och Märta Stenevi påbörjade under vår tid i regeringen.

Under Miljöpartiets tid i regeringen lanserades ett 40-punktsprogram mot mäns våld mot kvinnor med en lång rad insatser för att förebygga och bekämpa våld. Det handlade bland annat om förebyggande insatser, stöd och skydd för våldsutsatta, straffskärpningar och ökade satsningar på kompetens och forskning. En stor del av programmet genomfördes under vår tid i regeringen, men den sittande regeringen har i många delar tagit resterande punkter vidare. Det är väldigt bra.

Mycket mer måste dock göras, vilket även lyfts upp här. Ett av de kvarvarande problemen är det som Sanna Lennström lyfter fram i interpellationen och som Sofia Amloh tar upp här i debatten, nämligen de ekonomiska svårigheter som många offer för våld i nära relationer får när de tvingas fly från sin våldsamma partner. Att snabbt bryta upp från sitt hem, sitt arbete och sin omgivning kan leda både till nya kostnader och till att man förlorar inkomster.

För någon som utsätts för ekonomiskt våld av sin partner blir situationen ännu värre. Förutom det uppenbara inkomstbortfall som följer av att tvingas bryta upp från hela sitt liv drabbas många våldsutsatta kvinnor dessutom av stora kostnader, exempelvis när deras personuppgifter röjs och de med mycket kort varsel tvingas lämna den nya bostaden eller det skyddade boendet.

Fru talman! Det här är en orimlig situation. För mig är det uppenbart att staten i högre grad måste hjälpa familjer som redan är i en mycket utsatt situation, så att brottsoffer inte också ska behöva gå ekonomiskt på knäna när de lämnar en våldsam partner eller tvingas till upprepade flyttar.

Vi i Miljöpartiet har därför i våra budgetmotioner under flera års tid föreslagit ett införande av en särskild flyttpeng i socialförsäkringssystemet. Det skulle kunna hjälpa till med de extra utgifter som brottsoffren får. Det är en enkel reform och skulle innebära en välkommen ekonomisk trygghet för en grupp människor som verkligen behöver det. Det är synd att regeringen inte ser det ansvar som staten skulle kunna ta i frågan.

I ministerns svar hänvisas brottsoffren till kommunernas socialtjänster. Det här borde inte vara ett ansvar som ligger på vare sig brottsoffren eller kommunerna. Jag önskar att jämställdhetsministern hade lyssnat på oss även i fråga om denna reform. Jag vill gärna få ett svar från jämställdhetsministern om en flyttpeng är ett alternativ för er i framtiden.

Anf. 27 SARA GILLE (SD):

Fru talman! Det är jättespositivt att ledamoten visar intresse för frågan om kvinnor som tvingas lämna sitt hem på grund av våld i nära relationer. Men det är väldigt magstarkt av en socialdemokrat att ställa frågor om varför stödet brister när det var hennes parti som bar ansvaret när problemen växte.

Under Socialdemokraternas tid vid makten ökade nämligen våldet mot kvinnor. Andelen åtal sjönk, och stödet till skyddade boenden minskade.

Jag var en av de drabbade kvinnorna under den tiden. Jag levde med en våldsam man under lång tid, något som jag har tagit upp flera gånger här i talarstolen. Vid flera tillfällen larmades polisen till bostaden. Jag fick ingen hjälp från vare sig socialtjänsten, polisen eller samhället. Detta skedde under Socialdemokraternas tid vid makten.

Först efter en lång tids kamp, när jag till slut lyckats lämna honom, beviljades kontaktförbud, men då hade eftervåldet redan börjat. I dag är det lättare att få kontaktförbud.

Jag vet hur det känns när förövaren försöker manipulera en, när ekonomin används som ett vapen och när förövaren försöker vända ett barn mot den egna mamman. Det är en verklighet som tusentals kvinnor delar, och den växte fram under en regering som kallade sig feministisk men som inte lyckades med det mest grundläggande, det vill säga att skydda kvinnorna från våldet.

Det här skedde under Socialdemokraternas tid vid makten. Då ökade antalet anmälda fall av grov kvinnofridskränkning, men färre ledde till åtal. Polisen saknade resurser, socialtjänsten gick på knäna och många kvinnojourer kämpade för att överleva.

Fru talman! Socialdemokraterna ignorerade samtidigt larmen om hedersvåld, trots upprepade varningar från både myndigheter och civilsamhället. Det är samma socialdemokrater som i dag frågar varför stödet brister. Som jag sa i början av mitt anförande: Det är oerhört magstarkt att kritisera den regering som städar upp efter en.

Den nuvarande regeringen har med Sverigedemokraternas stöd skärpt straffen för upprepat relationsvåld och överträdelser av kontaktförbud. Polisen har fått ökade befogenheter och fler elektroniska fotbojor för att snabbt kunna ingripa vid hot. Vi har tillfört mycket mer medel än tidigare regeringar i kampen mot våld i nära relationer och även mot hedersrelaterat våld och förtryck.

Socialtjänsten har fått i uppdrag att samordna stödet till våldsutsatta så att kvinnor inte längre ska falla mellan stolarna när de försöker börja om i livet. Dessutom pågår ett arbete för att införa ett särskilt flyttstöd så att ingen kvinna ska behöva välja mellan fattigdom och otrygghet.

Det handlar om att bygga ett land där rättsstaten står på kvinnans sida och inte förövarens. Det är en stor skillnad mellan Socialdemokraterna och nuvarande regering.

Anf. 28 Jämställdhetsminister NINA LARSSON (L):

Fru talman! Jag vill tacka ledamoten Sofia Amloh och övriga ledamöter för inläggen.

Regeringen arbetar systematiskt och intensivt med att säkerställa att våldsutsatta ska få det stöd och skydd de behöver före, under och efter uppbrott. I åtgärdsprogrammet för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel samlades en rad insatser för att göra detta möjligt.

Bland annat återfinns uppdrag till Socialstyrelsen att undersöka i vilken utsträckning våldsutsatta erbjuds kontaktperson som bistår med ett samordnat stöd och hjälp vid myndighetskontakter med utgångspunkt i människors olika behov och förutsättningar. Precis som ledamoten Sofia Amloh påpekar finns det praktiska svårigheter, även om förutsättningarna

för hyresreglering underlättas, vilket skulle ha ett viktigt signalvärde. Därför är ett samordnat stöd och hjälp vid myndighetskontakter helt centralt.

I uppdraget ska Socialstyrelsen analysera om kontaktpersoner är en ändamålsenlig insats för att tillgodose våldsutsattas behov. Myndigheten ska också föreslå vilka åtgärder som kan vidtas för att tillgången till samordnat stöd för våldsutsatta kan öka och förbättras. I uppdraget ingår att analysera och ta fram förslag på hur kontaktpersoner kan ingå i ett samordnat stöd till våldsutsatta individer. Myndigheten ska därtill analysera och ta fram förslag på hur ett samordnat stöd kan se ut, vilka aktörer som bör ingå, vilka yrkesgrupper som bör vara involverade och hur stödet kan individanpassas.

Dessutom har Kriminalvården, Polismyndigheten, Socialstyrelsen och Åklagarmyndigheten fått i uppdrag att stärka samverkan för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor. Uppdraget syftar till stärkt operativ samverkan mellan polis, åklagare, kriminalvård, socialtjänst och hälso- och sjukvård, bland annat mot bakgrund av att Socialstyrelsens skade- och dödsfallsutredningar efterlyser ett mer aktivt och samordnat agerande mot våldet från dessa samhällsaktörer. Man återkommer om uppdraget under nästa år.

I juni i år gav regeringen Socialstyrelsen i uppdrag att följa upp arbetet med den nationella hemlöshetsstrategin och lämna förslag på fortsatta åtgärder inom området. I uppdraget ingår att särskilt undersöka hur regeringens arbete med ett stadigvarande boende till våldsutsatta kan stärkas. Den nuvarande hemlöshetsstrategin löper ut i och med utgången av 2026. Regeringen bedömer att det är av stor vikt att arbetet med att förebygga och motverka hemlöshet kan fortsätta och utvecklas så att individer inte hamnar i hemlöshet.

I budgetpropositionen för 2026 föreslår därför regeringen en förlängd och förstärkt hemlöshetsstrategi. Det föreslås att 70 miljoner tillförs den nuvarande hemlöshetsstrategin under 2026. Därefter avsätts 150 miljoner årligen fram till 2031.

Anf. 29 SOFIA AMLOH (S):

Fru talman! Även om dessa saker görs, som flera av oss i den här debatten menar är bra, behöver vi utgå från den verklighet som råder. Vi ser – och jag tänker att statsrådet nog också ser – att kvinnojourer i ganska stora delar av landet får lägga ned och avsluta sin verksamhet. De klarar inte av ekonomiskt att bedriva sin verksamhet. Detta behöver man också se över och göra något åt, om man på allvar menar att kvinnor ska ha denna möjlighet. Det är detta vi ser i Sverige nu: att kvinnojourer lägger ned.

Vi ser också att regeringen inte ger finansiering till Brottsofferjouren för deras nationella stödlinje. Den stödlinjen är den första kontakt som många våldsutsatta kvinnor har, tillsammans med polisen. När Brottsofferjouren inte får de medel som de behöver för att driva stödlinjen blir det svårt att se var någonstans kraftansträngningen från regeringen sker.

När man, oftast efter många försök att lämna, kommer till en kvinnojour som har plats ska man etablera sig, hitta ett annat boende och få stöd och hjälp i en ny kommun, men då finns inte de där kronorna. Oftast är det faktiskt inte så många kronor som behövs för den enskilde.

Prot. 2025/26:18
14 oktober

Svar på
interpellationer

Min fråga kvarstår alltså: Varför har inte den här regeringen avsatt de pengarna i den här budgeten – den posten finns inte – för att stötta dessa kvinnor i att orka stå ut, etablera sig och fullfölja sitt projekt att lämna den våldsamma relationen?

Som jag beskrev i mitt tidigare anförande finns det också väldigt många historier om att man inte fullföljer det. Man kommer ganska långt men har inte över huvud taget möjlighet att leva eller försörja sig utan går faktiskt tillbaka till den våldsamma relationen – många gånger med en stark övertygelse om att beteendet från mannen som man lever i relationen med aldrig ska upprepas utan att det ska ske förbättringar, i kombination med att det är tryggt ekonomiskt. Många andra sådana perspektiv gör också att man överväger att välja den lätta vägen. Att gå tillbaka till den destruktiva, våldsamma relationen ska väl inte vara den lätta vägen. Den lätta vägen ska väl i Sverige vara att kunna lämna relationen när man utsätts för någon form av våld. Då behövs en lämnarpeng, ett ekonomiskt stöd för att orka och klara att lämna relationen. Vi ser så tydligt att detta är anledningen till att man kanske inte gör det – löper linan ut och fullbordar det.

Min fråga är: Varför har inte regeringen avsatt några kronor? Det är noll kronor från regeringen i den här budgeten. Varför finns det inga pengar för att finansiera stöd till dessa kvinnor i att lämna en relation fullt ut?

Anf. 30 HELENA VILHELMSSON (C):

Fru talman! Tack, ministern, för svaret!

Jag kan också identifiera de insatser som gjorts hittills, som möjligen kan likna ett lämnarprogram. Ministern nämnde uppdraget till Socialstyrelsen om att införa en kontaktperson – jättebra. Reformeringen kring hyresrätter som går ut på att den våldsutsatta ska få behålla sin bostad är jättebra.

Men jag lovar att jag blev jätteglad när ministrarnas företrädare förra sommaren höll presskonferens och sa att regeringen nu ska införa ett lämnarprogram. Sedan kunde jag konstatera att det man gjorde var att paketera ihop redan befintliga åtgärder, där jag tror att båda dessa ingår, i en och samma påse – men det kom inga nya pengar. Det var lite smärtsamt. Man ska vara varsam med användandet av ordet lämnarprogram, för det innebär per se att kvinnor ska ges ekonomiskt stöd och allt stöd som behövs för att våga ta steget och lämna relationen. Detta är inte, menar jag, något lämnarprogram, för det handlar inte om några nya pengar.

När det gäller ekonomiskt stöd i övrigt nämner man reformen om skyddat boende i svaret, och jag undrar om ministern också har tid att svara på hur man kan göra det. Reformen gällande skyddat boende har slagit fel. Den har hittills, om man enbart tittar på de negativa effekterna, lett till att det finns färre boenden och att färre kvinnor och barn erbjuds plats på skyddade boenden. Detta innebär inte direkt något ekonomiskt stöd och uppmuntrar inte kvinnor som vill lämna en våldsam relation. Jag hoppas att regeringen på något sätt kan dra i nödbromsen tills det här blir som det var tänkt.

Ministern nämner också en statsbidragsförordning om 100 miljoner till stödjande insatser för att enskilda ska kunna lämna. Det låter som att enskilda ska kunna söka stöd, och det stämmer väl inte? Min fråga är: Vad menar ministern med detta? Det är, såvitt jag förstår, kommuner och regioner som ska kunna söka dessa pengar. Om det inte handlar om riktade

Anf. 31 MALTE TÄNGMARK ROOS (MP):

Fru talman! Mina meddebattörer har sagt väldigt mycket klokt som jag inte behöver upprepa.

Att förövaren ska vara den som flyttar tror jag att vi alla tycker är en bra grundprincip. Men vi vet, vilket har nämnts här tidigare, att offret ofta inte har råd att bo kvar. Vi vet också att offret i många fall inte vågar bo kvar i sitt hem, för förövaren vet ju att offret, den förra partnern, bor där och kan leta upp den personen. I de allra flesta fall måste kvinnan faktiskt flytta, och det innebär ofta en svår ekonomisk situation. Det är därför ett flyttstöd behövs – för att hjälpa människor som drabbas av något av det mest fruktansvärda man kan drabbas av från någon man trodde sig älska och vara älskad av.

Vi avsätter 100 miljoner kronor för detta i vårt budgetförslag. Jag vill ställa samma fråga som jag ställde tidigare och som upprepats här: Varför gör inte regeringen det? Även om det sägs att det ska finnas ett flyttprogram av något slag avsätts det inga pengar för ett särskilt flyttstöd.

Sedan tycker jag också att staten borde kunna stå för halva kostnaden för placering på skyddade boenden, så som det fungerar i till exempel Danmark, så att fler kvinnor och barn kan placeras i skyddade boenden. Vi har nämligen problem med att väldigt många försöker lämna en relation men inte nödvändigtvis får plats. Jag undrar alltså även hur regeringen och ministern ser på möjligheten för staten att stå för halva kostnaden för placering på skyddade boenden i framtiden.

Anf. 32 SARA GILLE (SD):

Fru talman! Jag tycker att det är oerhört viktigt att vi faktiskt talar om orsaken till att samhället ser ut som det gör. Det är nämligen Socialdemokraterna styre som är grunden till detta. Man talade högt om feminism, men samtidigt gav man inte utsatta det stöd som de behövde – inte tillräckligt.

Den nuvarande regeringen, tillsammans med Sverigedemokraterna, har dock bytt riktning. Det tar tid att städa upp Socialdemokraternas röra, helt enkelt. Vi har stärkt skyddet vid kontaktförbud, infört möjligheter till elektronisk övervakning och höjt straffen vid upprepade överträdelser.

Vi har byggt en nationell modell för samverkan mellan polis, socialtjänst och brottsofferjourer. Stödet till kvinnojourer och skyddade boenden har förstärkts.

Det är först nu, under den här regeringen och med Sverigedemokraternas stöd, som kvinnors trygghet faktiskt tas på allvar. Sverigedemokraterna kommer att fortsätta driva på för ett Sverige där ingen kvinna tvingas bli lämnad ensam med våldet och där staten står på hennes sida, inte förövarens.

Anf. 33 Jämställdhetsminister NINA LARSSON (L):

Fru talman! Tack till ledamöterna för inlägg och frågor!

Den här regeringen har gjort en rad olika insatser och prioriterar åtgärder för att motverka mäns våld mot kvinnor. Vi inför straffskärpningar. Vi gör en total omläggning av rättspolitikerna med fokus på brottsoffret. Det är

*Svar på
interpellationer*

brottsoffrets upprättelse och viktiga signalvärden som ska vara avgörande. Vi har bland annat underlättat för kontaktförbud i kombination med fotboja. Vi är också på väg att införa en ny lagstiftning mot psykiskt våld.

Vi har lagt fram en rad olika uppdrag om stöd, som också får träffsäker effekt. Vi ger ökade bidrag till kvinnojourerna. Vi har genomfört en reform som syftar till att öka kvaliteten på skyddade boenden.

Precis som flera av interpellanterna och debattörerna tar upp ser vi också vissa negativa konsekvenser av reformen som är kopplade till skyddat boende. Regeringen har sett till att utvärdera detta. Statskontoret har ett uppdrag att se över reformens effekter.

Upphandlingsmyndigheten har också i uppdrag att ta fram underlag, material och metoder för att bistå kommunerna när det gäller att främja upphandling av idéburen verksamhet kopplad till kvinnojourerna. Det är ett oerhört viktigt stöd för kommunerna i deras ansvarsuppgift – detta är ju faktiskt deras ansvar. Därtill kommer också en rad andra åtgärder.

Det låter så lätt med lämnepeng, flyttpeng eller olika former av bidrag. Jag kan instämma i att ekonomiska förutsättningar definitivt är en viktig faktor i pusslet. Men detta är ett omfattande samhällsproblem som rör så många olika delar, och vi måste angripa det brett. Man får det att låta som att en flyttpeng skulle lösa samhällets problem med mäns våld mot kvinnor, men det håller inte. Det räcker inte.

Det är absolut viktigt att fortsätta diskussionen om ekonomiska förutsättningar. En rad av de åtgärder som regeringen har vidtagit har också effekten att man som individ med ett mer samordnat stöd och med en kontaktperson kan navigera sin situation bättre. Detta kan det naturligtvis också finnas en ekonomisk aspekt på.

Det här är ett oerhört omfattande problem, och regeringen har haft det som högsta prioritet. Det tänker vi fortsätta att ha. Jag välkomnar diskussionen och förslagen, men jag kan konstatera att den här regeringen under de år vi har suttit vid makten har åstadkommit betydligt mer än vad som åstadkoms under de gångna åtta åren med de förra regeringarna.

Med detta tackar jag interpellanten och ledamöterna. Detta var mitt avslutande inlägg.

Anf. 34 SOFIA AMLOH (S):

Fru talman! Jag skulle vilja börja med det som ledamoten från Sverigedemokraterna tog upp. Vilken röra är det som Sverigedemokraterna menar när de säger att de ska städa upp efter Socialdemokraterna? Är det införandet av föräldraförsäkringen, som jag har tagit upp tidigare i dag? Är det införandet av barnomsorgen, som också möjliggjorde för kvinnor att komma ut i arbetslivet? Det vi ser är ju också resultatet av att vi har en av de högsta sysselsättningsgraderna i Europa. Är det detta som ni ska städa upp? Handlar det om avskaffandet av sambeskattningen och om satsningarna på kvinnors hälsa? Eller handlar det om de senaste tio årens ökade resurser till polis och utredare? Under den perioden införde vi också begreppet barnfridsbrott och skärpte straffen för sexualbrott. Eller handlar det om samtyckeslagstiftningen – är det detta som Sverigedemokraterna menar att de ska städa upp? Då vet vi var vi har Sverigedemokraterna när de talar om att bedriva jämställdhet.

Detta är inte vad jämställdhet är för mig, och jag tror att det är väldigt många svenskar som känner på samma sätt.

Statsrådet har nu lämnat kammaren, innan debatten är avslutad, men jag hörde att det uppenbarligen för henne finns ett rätt skynke när det gäller just flyttpeng. Det är därför det inte finns någon flyttpeng. Den finns inte, för man anser att den skulle vara ett bidrag. Den skulle alltså vara ett bidrag till dessa kvinnor, som är de absolut mest utsatta. Dessa kvinnor har mot all förmodan lyckats komma så långt att de vill starta ett nytt liv utan våld, och de behöver dessa kronor för att möjliggöra en nystart. Men regeringen kan inte tillföra de pengarna, för det skulle vara ett bidrag. Detta säger ganska mycket om regeringens satsningar.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

Prot. 2025/26:18
14 oktober

*Svar på
interpellationer*

§ 14 Svar på interpellation 2025/26:9 om patientsäkerhet vid gynekologisk diagnostik och oåterkalleliga ingrepp

Anf. 35 Sjukvårdsminister ELISABET LANN (KD):

Fru talman! Carita Boulwén har frågat mig om jag avser att vidta åtgärder för att införa nationellt bindande stoppregler och krav på dubbelgranskning vid allvarliga diagnoser som kan leda till oåterkalleliga kirurgiska ingrepp, så att kvinnor inte riskerar att få livmodern borttagen eller andra ingrepp utförda på felaktiga grunder. Carita Boulwén har även frågat hur jag avser att agera för att säkerställa att de som drabbats av felaktiga oåterkalleliga kirurgiska ingrepp får ett värdigt stöd och en ersättning som står i rimlig proportion till den livslånga skada de åsamkats.

Alla kvinnor ska kunna känna sig trygga med hälso- och sjukvården. Att en kvinna får sin livmoder bortopererad i onödan är sådant som inte får hända.

Kvinnors hälsa och en god hälso- och sjukvård för tillstånd och sjukdomar som främst drabbar flickor och kvinnor är ett område som är högt prioriterat av regeringen. För att säkerställa ytterligare framsteg och patientnytta inom mödrahälsovård, förlossningsvård samt flickors och kvinnors hälsa fortsätter regeringen satsningen på området. Den fortsatta satsningen ska stödja utvecklingen av en stärkt och jämlik hälsa samt en mer personcentrerad hälso- och sjukvård för flickor och kvinnor. Behovet av kunskap om tillstånd och sjukdomar som främst drabbar flickor och kvinnor, både inom den specialiserade vården och inom primärvården, är fortsatt stort, och området behöver fortsätta utvecklas och följas upp.

Genom en tilläggsöverenskommelse mellan staten och Sveriges Kommuner och Regioner inom cancerområdet fick Regionala cancercentrum i samverkan i uppdrag att genomföra ett antal insatser. Av återrapporteringen avseende överenskommelsen framgår att det mellan åren 2020 och 2023 inte har förekommit någon överdiagnostisering av det premaligna tillståndet EIN i landet utöver Region Uppsala.

Genom en workshop har även ett antal åtgärdsförslag inom följande områden lämnats: stärkt användning av kvalitetssäkringsprogrammen, utvecklade kodverk inom patologi, stärkt kunskapsdelning och ökat process-tänk vid premaligna tillstånd, utvecklade register, större möjligheter till kompetensutveckling för patologer och förbättrad kommunikation med patienter vid premaligna tillstånd. Vid framtagandet av åtgärdsförslag identifierades även nyckelaktörer för genomförande av åtgärderna. Av

slutredovisningen av överenskommelsen, som delades med Socialdepartementet i mars 2025, framkom att bland annat vårdprogramsgruppen vidtagit åtgärder utifrån workshoppens rekommendationer. Rekommendationer riktade sig även till Svensk förening för patologi, Equalis och regionerna samt till sjukhus och kliniker.

En god, effektiv, jämlik och jämställd vård som är tillgänglig och utgår från behovsprincipen är avgörande för en välfungerande hälso- och sjukvård där patientens bästa står i centrum. Ansvar att säkerställa att det inte genomförs felaktiga ingrepp inom vården ligger huvudsakligen på regionen och vårdgivaren. Vidare är medicinska beslut en fråga för professionen med dess erfarenhet och utbildning, i dialog med patienten. Det är inte regeringen som är bäst lämpad för sådana beslut.

Med det vill jag tacka interpellanten för frågan och ser fram emot debatten.

Anf. 36 CARITA BOULWÉN (SD):

Fru talman! Jag vill börja med att tacka sjukvårdsministern för svaret och samtidigt hälsa ministern varmt välkommen i rollen. Det är första gången som vi möts här i kammaren.

Fru talman! Hösten 2024 avslöjades en av de allvarligaste vårdskandalerna i modern tid: Minst 58 kvinnor hade fått livmodern bortopererad i onödan efter felaktiga diagnoser. Det här är irreversibla ingrepp med livslånga följder. Kvinnor beskriver smärta och en lång återhämtning, en kropp som har blivit annorlunda, rubbad hormonbalans, förändrat sexliv, förlust av fertilitet och en påtaglig tomhet. Man känner sig inte riktigt som en kvinna längre. Ovanpå allt detta finns ett gnagande tvivel: Var beslutet verkligen riktigt?

Jag vet hur den känslan är. Jag har själv genomgått den här operationen.

När vården står inför oåterkalleliga ingrepp måste minsta tvekan leda till paus och omprövning. Problemet är att vi saknar generella, nationellt bindande stoppregler som automatiskt pausar kirurgi när diagnostiken inte går ihop. Det saknas också ett nationellt krav på dubbelgranskning av vävnadsprover före oåterkalleliga ingrepp. I dag avgörs detta av vårdprogram och lokala rutiner. Det skapar ojämlikhet mellan regioner och onödiga risker för patienter.

Inom Tidösamarbetet har vi enats om en rad viktiga satsningar, inte minst inom hälso- och sjukvården. Som ministern lyfter fram fortsätter vi särskilt stärka kvinnors hälsa och vården för tillstånd som främst drabbar flickor och kvinnor. Det är välkommet och svarar mot ett tydligt kunskapsbehov. Därför behöver vi nu gå från satsningar till faktisk patientsäkerhet vid oåterkalleliga ingrepp. Viktiga steg är tagna. RCC arbetar enligt uppdraget, och kunskapsstyrningen är stark. Det är bra.

Samtidigt bygger slutsatsen på 2020–2023 års kodning. Det är en periodiserad slutsats baserad på kodade data. Den säger vad som syntes i registren då, inte vad som kan ha skett därefter eller utanför kodramen. Och vi har sett fall efter detta. Det tyder på behov av en förlängd analys samt att den kompletteras med en nationell kodningsvägledning och validering via journalstickprov i varje region så att kod stäms av mot verkligt underlag.

Herr talman! Min fråga är denna: Är ministern beredd att låta genomlysningen omfatta tiden efter 2023 och validera registren med journalbase-

rade stickprov i varje region så att vi får en aktuell och komplett nationell bild?

Bindande regler saknas alltså. Patientsäkerheten kräver en nationell miniminivå. Baslinjen ska vara lika överallt; därefter kan regionerna gärna göra mer.

Avslutningsvis: Är ministern beredd att titta vidare på möjligheten till en bindande stoppregel, obligatorisk dubbelgranskning och en modell för öppen uppföljning per region?

Anf. 37 Sjukvårdsminister ELISABET LANN (KD):

Herr talman! Tack, Carita, för en väldigt angelägen interpellation och att du lyfter upp den här frågan!

Jag delar din förtvivlan över att det kan bli så här. Samtidigt är regeringens verktygslåda lite begränsad när det är regionerna som ansvarar för sjukvården. Jag vet att våra partier står lite närmare varandra i vad lösningen är på det långsiktigt.

Vi ska komma ihåg att svensk cancersjukvård håller världsklass. Vi ligger i den absoluta toppen. Mycket av detta beror på att vi har väldigt mycket nationell styrning genom de regionala cancercentren men också rutinerna kring cancervård.

Åtgärderna som nu har vidtagits är inom sex utvecklingsområden, där man har specificerat 17 konkreta åtgärder. Det här sker i dialog med professionen, där man lär av varandra. Utgångspunkten är ju att det är i den medicinska professionen som man förbättrar arbetet på det här sättet.

Vi ska vara medvetna om att om vi inför lagstiftning som begränsar väldigt mycket i vårdutförandet riskerar vi ofta att hamna steget efter. Det är klart att det är önskvärt att det är två personer som granskar. Det är regel i de flesta fall i dag. Men vi ser också att det händer väldigt mycket på AI-området. Till exempel när det gäller bröstcancerscreening ser vi bättre träffsäkerhet när man har med AI-redskap i granskningen av screeningen. Då är det viktigt att vi inte har lagstiftning som står i vägen för den typen av utveckling utan att det är just professionen som i takt med utvecklingen av teknikens möjligheter ändrar och utvecklar rutinerna och utvecklar arbetet på bästa sätt för patienten.

Det är därför jag tycker att det finns anledning att vara lite återhållsam när det gäller just lagstiftning. Men den nationella styrningen på området är stark, och vi ser att de här åtgärderna är väldigt viktiga steg i rätt riktning.

Anf. 38 CARITA BOULWÉN (SD):

Herr talman! Tack, sjukvårdsministern, för svaret!

Min tanke är naturligtvis inte att vi ska ta över professionens roll, utan det handlar om en tydligare styrning där vi sätter gränserna för vad som är miniminivån ute hos regionerna. Naturligtvis är det professionen som sedan får fastställa hur man ska arbeta med de här frågorna. Det som är väldigt viktigt för mig, då vi ser att vi har en ojämlik vård, är att vi träder in och sätter gränsen för vad miniminivån ska vara.

I mitt första anförande handlade det om orsaker och processer. Nu vill jag stanna till vid dem som redan har drabbats av felaktiga oåterkalleliga ingrepp. Bakom siffrorna finns ju kvinnor som lever med lång återhämt-

Prot. 2025/26:18
14 oktober

Svar på
interpellationer

ning, som jag sa tidigare, med hormonell obalans, förändrad intimitet och förlust av fertilitet och ett tvivel som inte riktigt släpper.

Ovanpå det kommer upplevelsen av en splittrad hantering med olika besked mellan regioner och en försäkringsprocess som många beskriver som tung och svår att överblicka. Ersättningsnivåerna har dessutom väckt berättigad vrede. Flera drabbade har fått besked om några tusenlappar – belopp från omkring 3 400 till upp mot 18 000 kronor förekommer – trots att de opererats i onödan och i vissa fall förlorat både livmoder, äggstockar och äggledare med plötsligt klimakterium som följd. Personer som kanske tänkt bilda familj kan inte göra det på grund av detta.

Den som lever med sådana livslånga följder upplever naturligtvis sådana ersättningsnivåer som ett hån, inte som en upprättelse. Problembilden behöver därför vara tydlig. Den som redan skadats möter i dag en ordning där ansvaret upplevs som oklart. Det är svårt att få en sammanhållen väg genom vården, intyg och försäkringar. Ersättningen uppfattas ofta inte stå i rimlig proportion till skadan, särskilt när förlust av fertilitet, varaktig hälsopåverkan och psykisk belastning vägs in.

Den genomgång som ministern hänvisar till sträcker sig till 2023. Därefter har, som jag sa tidigare, fler fall uppmärksamrats. För dessa kvinnor är stöd och ersättning inte en framtidsfråga utan en fråga här och nu. Förtroendet avgörs av hur de tas emot efteråt. Det avgörs av om det finns ordning, tydlighet och respekt och av huruvida ersättningen upplevs som värdig.

Herr talman! Min fråga till ministern i denna del är: Hur avser ministern att säkerställa ett sammanhållet och värdigt stöd för redan drabbade samt att ersättningen står i rimlig proportion till den livslånga skada som de åsamkats? När kan riksdagen få ta del av regeringens inriktning och tidsplan i just denna del?

Anf. 39 Sjukvårdsminister ELISABET LANN (KD):

Herr talman! Som jag nämnde tidigare är vården regionernas ansvar. De har också en ordning för skadestånd. Det är regionernas eget försäkringsbolag som hanterar de här frågorna.

Jag håller helt med om att en del av ersättningsnivåerna är extremt låga, och jag förstår att människor är upprörda och besvikna över det. Jag har även förstått att Region Uppsala i det aktuella fallet har erbjudit sig att driva skadestandsfrågan åt de berörda kvinnorna, vilket jag tycker är bra.

Jag ser inte att regeringen kan gå in och ta över det försäkringsbolag och den ordning som regionerna har för att försäkra patienter mot de oundvikliga skador som beror på misstag som vården begått. Det är rimligt att det är regionerna som tar ansvar för detta, eftersom det är de som ansvarar för sjukvården. Ansvarsutkrävandet är en jätteviktig del av huvudmannaskapsfrågan. Så länge regionerna ansvarar för sjukvården behöver de ta ansvar även när det brister, och de har en ordning för detta.

Anf. 40 CARITA BOULWÉN (SD):

Herr talman! Jag tackar återigen sjukvårdsministern för svaren.

Jag anser att detta är viktigt att lyfta fram. Många kvinnor har drabbats, och någonstans saknar man tillit till vården efter sådana här händelser.

Jag tycker att det är viktigt att vi lyfter på varje sten för att se vad vi kan göra här i riksdagen och vilka lagändringar man kan besluta om från

regeringens håll för att detta inte ska ske igen samt för att de som drabbats ska få en värdig ersättning för det som de har åsamkats.

Jag ser fram emot ett fortsatt nära och gott samarbete med sjukvårdsministern. Jag återkommer med andra relevanta frågor i detta ämne.

Anf. 41 Sjukvårdsminister ELISABET LANN (KD):

Herr talman! Jag ska fatta mig kort.

Det händer mycket på området. Vi väntar på en ny cancerstrategi som ska presenteras före årsskiftet. Vi får en allt tydligare statlig styrning i de här frågorna. Jag delar Carita Boulwéns uppfattning att detta är viktigt. Det är också viktigt att de riktlinjer som tas fram följs, så att kunskapen delas mellan regioner och så att den här typen av händelser inte upprepas.

Jag tackar för en bra interpellation.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

Prot. 2025/26:18
14 oktober

*Svar på
interpellationer*

§ 15 Svar på interpellation 2025/26:15 om patienter från Gaza

Anf. 42 Sjukvårdsminister ELISABET LANN (KD):

Herr talman! Interpellanten har frågat mig om jag kan utesluta möjligheten att patienter från Gaza transporteras till Sverige för att få sjukvård samt, om jag inte kan utesluta detta, hur jag motiverar en sådan åtgärd med tanke på avståndet och antalet länder och sjukhus mellan Sverige och Gaza.

Nima Gholam Ali Pour har också frågat mig om jag har tagit initiativ till en analys av riskerna för att Hamas skulle kunna infiltrera grupper av patienter som eventuellt skulle skickas till Sverige och, om jag inte kan utesluta möjligheten att patienter från Gaza får sjukvård i Sverige, om jag har övervägt hur detta kan påverka den svenska sjukvården.

Det är mycket välkommet och efterlängtat att Israel och Hamas har kommit överens om den första fasen i en fredsplan. Vapenvilan har trätt i kraft, och gisslan har släppts. Efter två år av krig och obeskrivligt lidande finns nu hopp. Det är viktigt att överenskommelsen genomförs och att steg tas mot ett varaktigt slut på stridigheterna samt mot en tvåstatslösning. Det ofattbara lidandet för civilbefolkningen i Gaza måste få ett slut. Det krävs obehindrat, säkert och varaktigt humanitärt tillträde till alla delar av Gaza.

Regeringen utesluter inte att, likt andra länder, ta emot patienter för vård i Sverige som ett komplement till stöd på plats. Det gäller alla de platser i världen som just nu skakas av stora humanitära påfrestningar på civilbefolkningen. Regeringen ser löpande över sitt humanitära engagemang för att säkerställa att svenska biståndsmedel används på bästa sätt.

Genomförande av medicinska evakueringar skulle vara förenat med mycket stora administrativa svårigheter. Medicinska evakueringar är komplexa insatser som kräver noggranna förberedelser, logistisk planering och juridisk hantering. Vid varje tillfälle måste omständigheterna beaktas, bland annat utifrån hur vi snabbast kan nå ut med hjälp till behövande och hur vi dessutom bäst hjälper så många som möjligt. Detta är mycket svårt att göra på plats, men det är också mycket komplicerat att transportera svårt skadade personer hit.

Därtill behöver såväl det migrationsrättsliga regelverket som den svenska hälso- och sjukvårdens kapacitet beaktas. I dagens läge är det avgörande att säkerställa att människor får omedelbar hjälp där de är.

Regeringen beslutade i slutet av september om ett nytt stödpaket till Gaza på 420 miljoner kronor. Med detta har Sverige sedan krigets början bidragit med över 1 ½ miljard kronor i humanitärt stöd till responsen i Gaza.

För att bistå den utmanande sjukvårdssituationen har Sverige bland annat gett extra stöd till Unicef, som bistår barn och familjer med hälso- och sjukvård och socialt stöd, till ICRC, som levererar livräddande medicinsk utrustning och sjukvårdsstöd, samt till UNFPA, som arbetar med livräddande förlossningsvård, mödrahälsovård och vård av nyfödda. Regeringen har även allokerat medel till Egyptiska Röda Halvmånens arbete för Gaza. Det svenska stödet syftar till insatser relaterade till medicinska evakueringar från Gaza samt till logistikstöd vid humanitära leveranser in till Gaza.

Avslutningsvis vill jag nämna att regeringen har gett Socialstyrelsen i uppdrag att bedöma möjligheten att genom EU:s civilskyddsmekanism donera sjukvårdsprodukter till katastrof- eller krigsdrabbade områden utomlands. Det har bland annat resulterat i att Sverige donerat efterfrågad sjukvårdsmateriel till Egypten, som tar emot patienter från Gaza. Sverige har därtill bidragit med personal till EU:s gränsstödsinsats, som tidigare i år spelade en viktig roll för att möjliggöra för svårt skadade individer att lämna Gaza för att få vård.

Regeringen kommer att fortsätta stödja den humanitära responsen i Gaza.

Anf. 43 NIMA GHOLAM ALI POUR (SD):

Herr talman! Kriget mellan Hamas och Israel började den 7 oktober 2023 efter en brutal och oprovocerad attack från Hamas där man mördade och kidnappade civila samt begick hemska övergrepp. Hur mycket Palestinavänstern än demonstrerar, och hur mycket man än förvränger fakta, kommer inte detta faktum att ändras: Hamas startade kriget, och Israel försvarar sig mot en terroristorganisation.

Tyvärr är Hamas en feg organisation som gömmer sig bland civila palestinier. Detta har resulterat i att alltför många civila palestinier har mist livet och blivit skadade. Det är dock, återigen, Hamas som bär skulden.

Att Hamas gömmer sig bland civila palestinier blir också ett problem för alla de länder som tar emot patienter från Gaza. Med tanke på det kaos som råder i Gaza och att Hamas är en organisation som helt och hållet struntar i både palestiniers och judars liv och hälsa är det riskabelt att över huvud taget ta emot patienter från Gaza.

Det är uppenbart att Hamas, som alltid, skulle prioritera sina egna medlemmar och dessa medlemmars släkt och vänner. Därför är en av de frågor som jag har ställt till statsrådet om hon har tagit initiativ till en analys av riskerna för att Hamas skulle kunna infiltrera grupper av patienter som eventuellt skulle skickas till Sverige.

Bortsett från att det finns en stor risk att svensk sjukvård skulle ges till Hamasterrorister och deras släktingar är det märkligt att vissa menar att vi kan ta emot patienter från Gaza medan svensk sjukvård är överbelastad.

Hur går det ihop? Är sjukvården överbelastad, eller har vi kapacitet att ta emot människor från andra länder? Det kan inte vara både och.

Jag måste även fråga sjukvårdsministern om hon håller med mig om att svensk sjukvård måste prioritera svenskar. Så länge vi har människor som behöver vänta i månader och år på att få vård – som de har finansierat genom skattemedel som de har betalat in – kan vi inte ens överväga att ta emot patienter från Gaza. Det måste vara helt uteslutet att ta emot dessa människor. I dag har vi människor som behöver vänta länge för att få vård här i Sverige – alltför länge. Bara för några veckor sedan pratade jag med en äldre dam som hade väntat i tre år på sin operation. Hur kan regeringen under dessa förutsättningar ens överväga att ta emot patienter från Gaza?

Det är därför jag har ställt frågan till sjukvårdsministern om hon kan utesluta möjligheten att patienter från Gaza transporteras till Sverige för att få sjukvård. Det är viktigt att den frågan blir besvarad och att svenska medborgare kan se vilka regeringen egentligen prioriterar.

Dessutom tror jag att rätt många undrar varför det här problemet inte kan lösas i Mellanöstern. Saudiarabien, som ligger rätt nära Gaza, har mer än 500 sjukhus. Det är ungefär fem gånger fler sjukhus än vad Sverige har. Det är oklart hur många patienter Saudiarabien faktiskt har tagit emot från Gaza. Det finns rätt många rika länder i regionen med rätt många framstående sjukhus. Varför ska man flyga dessa människor ända till Sverige?

Anf. 44 SARA GILLE (SD):

Herr talman! Sverige befinner sig redan i en vårdkris. Socialstyrelsen konstaterar att vi har omkring 2,1 disponibla vårdplatser per 1 000 invånare, vilket är en av de lägsta siffrorna i hela Europa.

Konsekvenserna ser vi varje dag: akutmottagningar som tvingas stänga på grund av personalbrist och patienter som skickas hem för tidigt därför att det inte finns plats. Vi har en vårdapparat som går på knäna, personal som sliter ut sig och människor som tvingas söka vård i andra regioner för att över huvud taget få hjälp. I det här läget framförs alltså krav från vissa partier och fackliga organisationer på att Sverige ska ta emot patienter från Gaza.

Nu har vi dessutom hört ministern själv bekräfta att regeringen inte utesluter detta. Tvärtom lämnar man dörren öppen trots att man samtidigt erkänner att det vore ”mycket komplicerat” och att svensk sjukvård redan är hårt pressad. Det är just den här sortens otydlighet som skapar misstro, för svenska folket hör budskapet: Det är möjligt att våra egna sjukhus ska ta emot patienter från Gaza samtidigt som äldre i Sverige nekas vård därför att resurserna inte räcker till.

Mellan Gaza och Sverige finns ett tjugotal länder, många med både närhet, resurser och kapacitet. Egypten, Jordanien och Turkiet har stora sjukhus och lång erfarenhet av att hantera krigsskadade. Ändå är det Sverige, ett land på andra sidan Medelhavet och med en vård i fritt fall, som förväntas öppna dörrarna, herr talman.

Nej, detta är inte solidaritet. Detta är att svika sina egna medborgare. Vi har svenska patienter som lever med smärta i månader för att de inte får den operation de behöver och patienter som dör i väntan på vård. Att i det läget flyga patienter från Mellanöstern till Sverige är inte humanism utan ett hån mot dem som har byggt upp och finansierat vårt välfärdssystem.

Prot. 2025/26:18
14 oktober

*Svar på
interpellationer*

Herr talman! Gaza styrs av Hamas, en islamistisk terrororganisation som i decennier har spridit skräck, död, hat och allt sådant inte bara i Israel utan i hela västvärlden. Hamas har stått på både EU:s och FN:s terrorlista i över 20 år. Sedan 2007 har Hamas styrt Gaza med järnhand. Man har avrättat politiska motståndare, rekryterat barnsoldater, gömt vapen i skolor och sjukhus samt använt civila som mänskliga sköldar. Hamas hela strategi bygger på att förvandla civila miljöer till krigszoner. Det är denna organisation som i princip kontrollerar hela området, herr talman – och därmed också vilka som skulle kunna skickas till Sverige.

För oss sverigedemokrater är det glasklart. Svensk sjukvård ska i första hand gå till det svenska folket. Regeringen har redan skickat över 1 ½ miljard kronor i bistånd till Gaza. Det räcker. Det räcker! Svenska skattepengar måste i första hand gå till vård av svenska patienter. Jag vill därför fråga statsrådet: Kan regeringen garantera att svenska patienter inte kommer att få stå tillbaka för patienter från Gaza och att en svensk sjukvård även framöver ska vara för det svenska folket i första hand?

Anf. 45 Sjukvårdsminister ELISABET LANN (KD):

Herr talman! Jag tycker att det är lite synd att man försöker vrida upp en konfliktnivå som inte riktigt finns i en fråga. Det tjänar ingenting till.

Jag vill också vända mig lite grann mot beskrivningen av svensk sjukvård som något i fritt fall. Vi har oerhört kompetent personal där ute. Svensk sjukvård är i världsklass. Vi har problem med tillgänglighet, och vi har problem med en primärvård som inte klarar av att utgöra den första linje som den behöver utgöra. Men när det gäller spetskompetens, cancervård och precisionsmedicin ligger vi otroligt bra till. Det är viktigt att få det sagt. Svensk vård håller otroligt hög kvalitet och är väldigt bra.

Om det är så att sjukvårdspersonal bedömer att de har förutsättningar att ta hand om fler patienter – det är ju det som ligger bakom det här – kan jag inte ifrågasätta den bedömningen. Jag hoppas dock att det även framgick i mitt svar att prioriteringen för de pengar vi avsätter för att minska lidandet i Gaza är att de ska komma så många till del som möjligt. Därför har det inte varit aktuellt att ta hit patienter, för vi ser inte att det är så vi bäst hjälper dem som är skadade och behöver vård.

Däremot kan det i vissa lägen finnas en nytta för svensk vård att få utföra vissa typer av vård. Vi har till exempel tagit hit en del patienter från Ukraina, vilket ger god träning för sjukvården att hantera vissa resistent bakterier, vissa svåra operationer och viss rehabilitering. Vi håller på och bygger upp och stärker beredskapen för svensk hälso- och sjukvård, vilket är helt avgörande för vår motståndskraft och vår beredskap. Därför kan det finnas nyttor för oss med att träna på vissa typer av vård.

Prioriteringen för de medel som avsätts för att minska lidandet i Gaza är dock att de ska komma så många till del som möjligt och att vi kan utföra ett så effektivt och gott arbete som möjligt. Därför har det hittills inte varit aktuellt, av just de skäl som debattörerna lyfter – som administration och patientsäkerheten. Att flyga patienter långt är inte särskilt klokt.

Jag menar också att patienter inte ska användas för politisk posering eller politisk debatt utan att patienter ska vårdas där de kan få den bästa vården. Det är det som är vägledande för oss när det gäller hur vi utformar stödet.

Herr talman! I den här debatten är det viktigt att lyfta fram att hela idén om att ta hit patienter från Gaza är ren symbolpolitik från Palestinaväns-tern. Som jag tidigare sa finns det mer än 500 sjukhus bara i Saudiarabien. Med tanke på den sjukvård som är tillgänglig i vissa oljestater i Mellan-östern finns det ingen som helst anledning att flyga dessa människor till Europa.

Sedan kan man tillägga att de länder som på olika sätt har stöttat Hamas har en skyldighet att ta emot dessa patienter. De länderna är bland annat Iran, Qatar och Turkiet. Det finns gott om sjukhus i dessa tre länder som kan ta emot rätt många patienter från Gaza. Nu har dock Socialdemokra-terna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet – med nära band till Palestinaväns-tern – i flera månader drivit förslaget att Sverige, som ligger i norra Euro-pa, av någon märklig anledning ska ta emot patienter från Gaza, som ligger i Mellanöstern.

De rödgröna partierna vill att Sverige ska göra detta trots att Sverige redan har gett mycket i bistånd för att palestinierna ska få sjukvård av olika FN- och biståndsorganisationer. Sverige har alltså redan betalat för pales-tiniernas sjukvård i närområdet. Men nu vill de rödgröna partierna av nå-gon märklig anledning att man flyger hit dem.

Det är viktigt att sjukvårdsministern avfärdar sådan symbolpolitik. Även om andra europeiska länder har tagit emot patienter från Gaza är detta fortfarande symbolpolitik. Risker finns alltid att dessa europeiska länder i slutändan ger sjukvård till Hamas eller deras allierade. Den risken kan inte Sverige ta. Sverige kan inte på något sätt stödja terrorister.

Någonstans måste man också fråga sig vilken princip det hela vilar på. Om vi i Sverige skulle ta emot patienter från Gaza, skulle det innebära att vi framöver skulle ta emot patienter från alla krig i Mellanöstern? Skulle det innebära att vi skulle ta emot patienter från de krig där den ena sidan har demonstranter här i Sverige som ställer krav på svenska politiker?

Varför ska Sverige ta emot patienter från just Gaza? Det pågår rätt många krig i världen, och det skulle självklart vara ohållbart om Sverige skulle ta emot patienter från världens alla krig.

Det är också direkt olämpligt att ta emot dessa personer, med tanke på att Sverige är ett av de länder i Europa som har minst antal vårdplatser i förhållande till befolkningen. Varje vårdplats som upptas av en patient från Gaza skulle innebära en risk för att svenska patienter skrivs ut för tidigt eller att köerna blir ännu längre. Det finns ingen anledning att vi ska ta dessa risker. Det är viktigt att sjukvårdsministern är tydlig och utesluter att Sverige ska ta emot patienter från Gaza.

Vi befinner oss i ett läge där det verkligen är viktigt att alla resurser inom sjukvården används till den egna befolkningen. Det är rätt avslöjande att de rödgröna partierna inte förstår detta utan insisterar på att vi ska ta emot patienter från Gaza. Det är viktigt att sjukvårdsministern ser hur orimliga sådana krav är och att det inte finns något folkligt stöd för detta i Sverige, när vi har äldre människor som får vänta flera år på sina operatio-ner.

Jag hoppas att sjukvårdsministern kan betona att vårdplatser för våra skattebetalare är viktigare än symbolpolitik för att blidka Palestinaväns-tern.

Anf. 47 SARA GILLE (SD):

Herr talman! Vi vet att Hamas redan har logistiska nätverk i Europa och att terrorister tidigare använt civila transporter som täckmantel. Vi vet också att det sker när Europa i humanitetens namn öppnar gränser utan att tänka på konsekvenserna.

Bara i år har flera europeiska underrättelsetjänster varnat för ökad jihadistisk aktivitet och försök till infiltration via humanitära ruttor. I Tyskland står Hamasmedlemmar inför rätta för att ha planerat attacker mot judiska mål och amerikanska intressen i Europa. Att då säga att Sverige inte utesluter att ta emot patienter från Gaza är ansvarslost. Det handlar inte bara om vårdplatser utan också om nationell säkerhet.

Hur ska vi kunna veta vem som stiger av ett ambulansflyg på Arlanda? Hur ska vi kunna garantera att ingen utnyttjar medicinska evakueringar för att smuggla in personer med kopplingar till Hamas?

Herr talman! Svenska sjukhus ska aldrig någonsin bli en bakdörr för islamistisk infiltration. De ska vara trygga platser för patienter här i Sverige, för svenska medborgare. De ska inte vara en del av Mellanösterns konflikter. Vår sjukvård behöver vårdplatser, fler sjuksköterskor och fler läkare – inte fler uppgifter som hör hemma i en krigszon.

Jag vill avsluta med att fråga ministern om regeringen har gjort en konkret säkerhetsbedömning av risken för infiltration via medicinska evakueringar. Hur ser ministern på det faktum att Hamas redan har nätverk i Europa?

Anf. 48 Sjukvårdsminister ELISABET LANN (KD):

Herr talman! De rättsliga förutsättningarna finns ju inte på plats just nu. Det har inte varit aktuellt. Skulle vi av någon anledning bedöma att vi kan göra mer här är det självklart att det ska ske en noggrann säkerhetsbedömning. Det är inte sjukvården som gör detta, utan det gör i så fall polis och andra myndigheter som är bättre rustade för det. Detta gäller oavsett vilka länder eller konflikter vi talar om – om vi ska börja ta emot patienter.

Som det fungerar i dag händer det, som jag var inne på innan, att man faktiskt flyger patienter långt för speciell vård. Det kan vara vid väldigt svåra brännskador eller liknande. Detta är något som bidrar till sjukvårdens lärande och utveckling. Det finns alltså en funktion i att man kan ha den här typen av utbyte, och inte minst att också rädda liv.

Jag vill återigen säga att regeringens hållning är att det inte är uteslutet att ta emot patienter från Gaza eller något annat land som är drabbat av krig. Det är grundhållningen. Grundhållningen är dock också att vi ger hjälpen där den gör som störst nytta och att pengarna används på bästa sätt. Vi ser inte att detta är ett effektivt och gott sätt att rädda liv och hjälpa patienter när vi bättre kan hjälpa i närheten och på plats. Det kan vara i närliggande länder som Egypten, som vi också har fört resurser till.

Det är också värt att påminna om något som ledamöterna också är inne på. Det här är ju inget effektivt sätt att omhänderta patienter. Det handlar om väldigt få. Ett antal länder i Europa har öppnat för denna möjlighet. Det tog fem månader för Norge från beslut till att de första patienterna togs emot, och det handlar om ett tjugotal patienter.

Detta är alltså ingenting som tränger undan annan vård. Det handlar om väldigt få personer, och det är också skälet till att vi ser att vi kan göra bättre nytta i närområdet. Det är regeringens hållning.

Anf. 49 NIMA GHOLAM ALI POUR (SD):

Herr talman! Jag vill tacka sjukvårdsministern för debatten. Jag har framfört en del rätt starka argument angående varför det är helt orimligt att flyga hit palestinier från Gaza för att de ska få sjukvård i Sverige.

Av alla dessa argument är det just säkerhetsrisken som väger tyngst. Enligt mig är det just nu omöjligt att garantera att de som faktiskt kommer hit från Gaza inte är Hamasmedlemmar eller har någon association till Hamas. Så länge vi inte kan garantera detta borde det vara helt uteslutet att över huvud taget ta hit patienter från Gaza.

Det är dessutom helt oförsvarligt utifrån nuvarande läge inom den svenska sjukvården att ta hit palestinier från Gaza när vi har brist på vårdplatser, personalbrist, köer och annan överbelastning inom sjukvården. Man får först ta hand om sina egna innan man försöker hjälpa hela världen. Det tycker jag är en bra princip inom alla verksamheter. Sverige har dessutom redan gjort mycket. Genom bistånd har Sverige sett till att många palestinier från Gaza har fått vård i närområdet.

Jag hoppas att dessa argument räcker för att sjukvårdsministern ska utesluta det förslag som Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet drivit i några månader nu. Sverige behöver politiker som sätter det svenska folket i främsta rummet. Just nu är det uppenbart för hela landet att vi inte har den tillgång till sjukvård som vi behöver ha.

Anf. 50 Sjukvårdsminister ELISABET LANN (KD):

Herr talman! Det är uteslutet att utsätta sig för risker och att inte göra en ordentlig riskbedömning. Som jag sa är det inte sjukvården som ska göra det, utan det är de som kan det. Det är klart att Sverige inte genom sin sjukvård ska bli en fristad för terrorism.

Jag vill återigen säga att regeringens hållning är att vi vill använda resurserna där de gör bäst nytta för att minska lidandet och rädda liv. Det är detta vi gör, och det ämnar vi fortsätta göra. Vi utesluter dock inte att ta emot patienter från någon krigshärd om detta skulle visa sig vara det bästa för att nå bäst effekt och rädda liv.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 16 Svar på interpellation 2025/26:16 om dödsfall på grund av brist på vårdplatser

Anf. 51 Sjukvårdsminister ELISABET LANN (KD):

Herr talman! Ola Möller har frågat mig hur jag menar att den förda politiken har skapat fler vårdplatser och på vilket sätt den nu aviserade politiken gör någon skillnad jämfört med hittillsvarande resultat för regeringen.

Inledningsvis vill jag understryka att jag liksom Ola Möller ser allvarligt på den rådande situationen med bristande vårdkapacitet och ett otillräckligt antal disponibla vårdplatser inom hälso- och sjukvården. Jag delar däremot inte Ola Möllers bild av att den politik regeringen fört har förstärkt problematiken och situationen för regionerna.

Huvudmännen för hälso- och sjukvården utgörs av direktvalda politiker på region- och kommunnivå med beskattningsrätt. Det innebär att det är regionerna och kommunerna som både beslutar om budget, ansvarar för att tillhandahålla god hälso- och sjukvård på lika villkor för hela befolkningen och ansvarar för att hantera eventuella över- eller underskott i hälso- och sjukvårdsbudgeten. Regeringen arbetar aktivt för att den statliga styrningen ska utformas så ändamålsenligt och kostnadseffektivt som möjligt med avsikt att utgöra ett reellt stöd för huvudmännen.

Regeringen har under mandatperioden avsatt cirka 18 miljarder kronor för att korta värdköerna och öka tillgängligheten till vård. Under 2025 fördelas nästan 6 miljarder konor till sjukvårdshuvudmännen för detta ändamål. Det är medel som beroende på huvudmännens prioriteringar kan användas för att utöka vårdkapaciteten, till exempel genom satsningar på fler vårdplatser eller för att stärka kompetensförsörjningen, som är en nyckelfaktor för att öka tillgängligheten till vård.

Utöver att tillföra medel har regeringen vidtagit flera åtgärder för att stärka den statliga styrningen och stödja regionernas arbete med att minska vårdplatsbristen. Regeringen har exempelvis gett Socialstyrelsen i uppdrag att uppdatera och utveckla det nationella riktvärdet för antalet disponibla vårdplatser, som Ola Möller hänvisar till i sin fråga. Genom riktvärdet ökar förutsättningarna för hälso- och sjukvårdens aktörer att arbeta aktivt och systematiskt med att hantera vårdplatsbristen på ett sätt som tidigare inte varit möjligt.

Socialstyrelsens förslag till åtgärder, som ingår i den nationella planen för att minska vårdplatsbristen som myndigheten presenterade förra året, är ett resultat av ett beslut som regeringen fattade redan i februari 2023. I planen lämnas flera förslag och rekommendationer till regionerna som syftar till att öka vårdens kapacitet och minska bristen på disponibla vårdplatser. Socialstyrelsens senaste uppdatering av riktvärdet från i maj i år visar också att vårdplatsbristen minskat något jämfört med föregående år.

I budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1) föreslår regeringen flera satsningar som bidrar till en stärkt vårdkapacitet. Det intensiva arbetet med att utveckla och förbättra en nationell vårdförmedling, som stärker förutsättningarna att nyttja befintlig vårdkapacitet på ett effektivt sätt i hela landet, fortsätter och förstärks. Regeringen föreslår att sammanlagt 275 miljoner kronor avsätts för ändamålet under 2026.

Utöver detta fortsätter regeringen satsningen med prestationsbaserade medel till regionerna för att korta värdköerna och stärka tillgängligheten, bland annat genom att fortsätta och utveckla den pågående satsningen för att öka antalet operationer av grå starr, framfall och höftledsproteser som redan i dag leder till att färre patienter väntar olagligt länge på vård. Regeringen föreslår i budgetpropositionen för 2026 att sammanlagt 6,6 miljarder kronor avsätts i prestationsbaserade medel till regionerna i syfte att stärka tillgängligheten och korta värdköerna. En nationell kösamordnare kommer också att tillsättas med uppdrag att säkerställa att arbetet för att korta värdköerna sker på ett effektivt och samordnat sätt.

Bristande tillgänglighet, långa värdköer och en bristande vårdkapacitet har varit ett problem under lång tid. Genom de insatser regeringen har genomfört och kommer att genomföra under mandatperioden finns goda förutsättningar att korta värdköerna – en fråga som även fortsättningsvis kom-

mer att ligga högt på min och regeringens agenda. Jag ser fram emot att arbeta tillsammans med regionerna i detta viktiga arbete.

Prot. 2025/26:18
14 oktober

Anf. 52 OLA MÖLLER (S):

Herr talman! Jag tackar ministern för svaret.

Anledningen till att jag har ställt denna interpellation är att det i somras rådde stor platsbrist på sjukhuset i min hemstad Helsingborg, vilket ledde fram till att en man dog. Tyvärr är Helsingborgs lasarett kanske det sjukhus i landet där vårdkrisen manifesteras allra tydligast. Trots att personalen sliter vareviga dag och gör fantastiska insatser är det kris på kris på kris. Den tragiska händelsen i somras är tyvärr bara ett av många tråkiga exempel. Överbeläggningarna har varit en följetong i många år, och det har till och med begåtts lagbrott då man har uppmanat personalen att bryta mot vårdgarantin. Vi kan allt som oftast läsa om kris och kaos på akuten, chefer som fått lämna sina tjänster och ständiga nedskärningar och besparingar.

Allt detta kommer sig av bristande politisk ledning. Ett ökänt uttalande gjordes av ministrarnas partikamrat och ordföranden i sjukhusstyrelsen om att 50 undersköterskor skulle bort för att de inte gjorde nytta för patienterna. Detta har också lett fram till att Tidökamraterna har blivit anmälda till Ivo av patientnämnden, alltså av sina egna partikamrater i Region Skåne. Även revisionen har varit kritisk. Dessutom fabulerade den politiska ledningen i en debattartikel ihop en historia om att köerna skulle bort på ett år – något som givetvis inte har uppfyllts.

Till detta ska läggas att regionen år efter år går med enorma underskott på 4 miljarder per år. Man har redan lånat 8 miljarder, och i år ser det ut som att man behöver låna ytterligare. Det handlar om 10–12 miljarder som i Skåne skjuts över till barn och barnbarn, och ändå är köerna bland de längsta i landet.

Detta beror på att finansieringen är för låg. Den allt överordnade principen i Skåne är nämligen att man ska ha lägst regionskatt. I ljuset av detta blir det oerhört intressant att läsa svaret från sjukvårdsministern där hon pekar på regionernas rätt att beskatta sina medborgare för att klara sjukvården. Hur rimmar detta med att regeringen vill sätta ett tak på skatteuttaget för regionerna? Regeringen har tillsatt en utredning för att inskränka det kommunala självstyret, och för er som inte kan politikerlingot innebär kommunalt självstyre också regionalt självstyre. Regeringen säger att regionerna inte får lov att höja skatten över vissa nivåer. Samtidigt säger ministern att regionerna kan beskatta sina medborgare och därmed lösa sjukvårdskrisen.

Jag skulle vilja höra det principiella resonemanget från sjukvårdsministern. Har regionerna beskattningsrätten, och ska de ha den i framtiden också så att de kan klara finansieringen? Om de inte ska ha den, är sjukvårdsministern beredd att ta ifrån regionerna det kommunala självstyret? Ska då staten skjuta till de pengar regionen inte kan ta ut i skatt?

Anf. 53 Sjukvårdsminister ELISABET LANN (KD):

Herr talman! Det här blir en spännande debatt. Jag representerar ett parti som har lösningen på denna fråga. Vad är Socialdemokraternas lösning på en dålig regional ledning och styrning?

Svar på
interpellationer

Dagens system innebär att regionerna har beskattningsrätt, är ansvariga för att finansiera sjukvården och ansvariga för huvudmannaskapet, alltså att tillhandahålla sjukvård till sina invånare.

Det skiljer sig dock väldigt mycket åt mellan regionerna, och den ojämlika vården är ett av den svenska vårdens största problem och bekymmer. Det är också därför vi har skjutit till så stora medel. De 18 miljarder vi har skjutit till hittills under mandatperioden har gjort lite, lite skillnad på marginalen. Vi ser att det börjar ljusna, och vi ser flera positiva trender. Det är bra, och vi måste hålla i detta arbete.

Det är dock uppenbart att det också handlar om hur man organiserar vården i regionerna. Att bara lägga mer pengar på det som inte fungerar är inte lösningen. Pengar måste till, och vi ska fortsätta att stödja regionerna. Men man måste också börja arbeta annorlunda. Sverige ligger i topp när det gäller hur mycket sjukvården kostar per capita. Vi ligger jättehögt men levererar inte på den nivån. Det finns systemfel.

Ett av dessa fel är en underutvecklad första linjens vård, primärvård. Det är där man måste lösa väldigt mycket av sjukvårdens problem, för det är det som skapar de enorma överbeläggningarna på akutsjukvården, vilket också var skälet till den fruktansvärt tragiska händelsen i somras. Patienter ska inte sitta på akuten, utan de ska ha öppna dörrar in i primärvården så att de kan få vård tidigare. Här har regionerna ett jättejobb att göra.

Med dagens organisation av sjukvården är statens och regeringens förutsättningar något begränsade, för det är regionerna som ansvarar för sjukvården. Och ja, de har beskattningsrätt. Att vi sedan pratar om att ställa vissa krav på att de inte ska kunna ta ut hur mycket skatt som helst och samtidigt få en massa pengar genom statsbidrag, det kommunala utjämningsystemet och så vidare är rimligt. Vi kan inte hålla på att främja misskötsel av vare sig kommuner eller regioner.

Anf. 54 OLA MÖLLER (S):

Herr talman! Jag gillar politiker, av förklarliga skäl. Vi är duktiga på att inte svara på frågor. Vi pratar om det vi helst vill prata om och det som hjärtat är fullt av, och så struntar vi i att ta tag i den fråga som faktiskt ställdes.

Det jag undrade var om ministern kunde föra ett principiellt resonemang kring det regionala självstyret. Menar ministern på fullt allvar att det är rätt att beskära regionernas beskattningsrätt? Hon sa själv i sitt svar till mig att regionerna har den rätten. Jag vill gärna höra det resonemanget.

Sedan är det kul att vi är överens om att det politiska styret i Region Skåne inte håller måttet, för det hörde jag också: Det politiska styret i olika regioner håller inte måttet. Att det stämmer i Region Skåne är vi som sagt helt överens om.

Det blir ett sätt att kapitulera inför huvudfrågan. Ministern är väl medveten om att sjukvården inte kommer att förstatligas och läggas ned i regionerna. Detta vet ju ministern. Det har en utredning med oerhört bred parlamentarisk uppslutning kommit fram till under den här mandatperioden.

Kristdemokraterna har inte något svar alls, vad jag kan höra. Man kan inte leva i en sagovärld där det löser sig bara vi förstatligar. Vad är ministrers svar som företrädare för regeringen? Regeringen vill ju inte förstatliga sjukvården. Vi kan lägga undan Kristdemokraternas dröm, som inte kommer att uppfyllas, och så kan ministern svara på frågan: Är tanken att

det regionala självstyret ska inskränkas och att beskattningsrätten för regionerna ska beskäras?

Sedan undrar jag om ministern kan svara på frågan: Har vi fler vårdplatser i dag, 2025, än när regeringen tillträdde?

Anf. 55 Sjukvårdsminister ELISABET LANN (KD):

Herr talman! Jag svarade faktiskt på frågan, men jag svarade kanske i ord som var lite för omständliga för att förstå.

Utredningen handlar inte om att ta bort beskattningsrätten utan om att det är orimligt att regioner och kommuner lägger pengar på stora skrytprojekt och sedan tycker att regeringen skjuter till för lite pengar till skolan. Det håller liksom inte. I min hemkommun Göteborg ska man till exempel bygga en arena för 15 miljarder.

Det finns skäl att ta kommuner och regioner i örat om de inte kan prioritera välfärdens kärna. Det är värt att titta på. Hur det är i ledamotens hemregion och vilka skrytprojekt man eventuellt har där vet jag inte, men detta är skälet till utredningen.

När det gäller vårdplatser är det inte fler vårdplatser i dag. Socialstyrelsen utvecklar nyckeltalen utifrån behov. Man mäter helt enkelt överläggningar över året. Det som är bra med att behovet av slutenvårdsplatser minskar är att det är ett tecken på att man klarar av att skriva ut till den kommunala primärvården i större omfattning och att mer kan omhändertas där.

Det är en sådan utveckling vi vill se, men på kort sikt behöver vi fortsatt fler vårdplatser. Därför är det otroligt olyckligt när regioner avvecklar vårdplatser. Men vårdplatsbristen är som sagt mindre i dag än tidigare.

Anf. 56 OLA MÖLLER (S):

Herr talman! Jag uppfattar inte att svaret på frågan är om regionerna ska ha fri beskattningsrätt eller inte, utan det handlar om ett enkelt ja eller nej. Ska regionerna få sätta skattesatserna som de vill, eller ska de inte få göra det – ja eller nej? Det är vad utredningen handlar om – ett tak på beskattningsrätten. Då blir det ett märkligt resonemang i svaret.

Det är intressant med vårdplatserna. Socialstyrelsen är tydlig med att det saknas ungefär 1 900 vårdplatser. Det är som att vi först ska ha ont en stund, och sedan blir det bättre. Men om vi har färre vårdplatser nu än när regeringen tillträdde och 1 900 platser saknas undrar man hur det går ihop, på tal om vilken legitim förväntan medborgarna har.

Det blir också ett konstigt resonemang där 18 miljoner återkommer. Ursäkta, 18 miljarder menar jag, för inte ens jag tror att regeringen är så illa skickad att den skickar 18 miljoner. Jag måste säga att SKR är väldigt tydliga med att pengarna är detaljstyrda. Det är ingen höjning av de generella bidragen, vilket gör att regeringen är inne och petar i regionernas självbestämmande.

Även på den bog som ministern anför, det vill säga att huvudmän och direktvalda politiker själva ska få bestämma, har regeringen helt slopat den möjligheten. Det är alltså inte bara i beskattningsdelen som regeringen inte tycker att regionerna ska få styra sin verksamhet själva, utan det gäller hur statsbidragen riktas. Detta är djupt problematiskt.

Prot. 2025/26:18
14 oktober

*Svar på
interpellationer*

Jag undrar om regeringen verkligen är överens här. En sida vill lägga ned regionerna, vilket vi här inne är överens om att vi inte ska göra. Regeringen håller inte ihop sin politik i detta fall.

Anf. 57 Sjukvårdsminister ELISABET LANN (KD):

Herr talman! Regeringen ökar den statliga styrningen av sjukvården. Det är därför vi öronmärker statsbidrag på det sättet. Det har visat sig att det inte fungerar särskilt väl att ösa pengar över regioner som läcker.

När vi inte kan se någon förändring kan väl ni socialdemokrater inte mena allvar med att ytterligare 1,2 miljarder, som ni vill ge ungefär, skulle lösa sjukvårdens problem. Det är inte trovärdigt att hävda att den extra lilla slanten skulle göra hela skillnaden, när vi har skjutit till så mycket medel.

När det gäller omställningen till god och nära vård visar Myndigheten för vård- och omsorgsanalys att det inte går att spåra de 30 miljarder som skulle gå till omställningen till god och nära vård. Man ser i stället att regionerna fortsätter att lägga en allt större andel av finansieringen på specialistsjukvården och allt mindre på primärvården.

Hos en majoritet av regionerna syns ingen skillnad, eller så är det en skillnad i fel riktning. Det är inte hållbart. Det är därför vi nu går ut mer med prestationsbaserade statsbidrag. Vi tecknar bilaterala avtal med regionerna därför att vi ser att överenskommelser genom SKR inte har fungerat och inte har gett rätt resultat. Genom att i stället ge varje region stöd, som de kan vara med och sätta upp mål för så att de inte blir öronmärkta på ett sätt som regionerna inte kan omhänderta, tror vi att vi kan hjälpa dem att nå målen bättre.

Vi möter en positiv respons från regionerna. Men ni i Socialdemokraterna har inga förslag, utan ni bara fortsätter att lägga pengar på sjukvården. Ni har inga lösningar på problemen.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 17 Bordläggning

Följande dokument anmälades och bordlades:

Propositioner

2025/26:22 Ytterligare kompletteringar till bestämmelserna om tilläggs-skatt för företag i stora koncerner

2025/26:25 Svenskt bidrag till Natos avskräckning och försvar under 2026

2025/26:28 Ett starkt skydd för nätverks- och informationssystem – en ny cybersäkerhetslag

Skrivelse

2025/26:23 Riksrevisionens rapport om statens insatser mot ekonomiskt våld i nära relationer

Framställning

2025/26:RB3 Finansiering av BIS Innovation Hub Nordic Centre

Motioner
med anledning av prop. 2025/26:4 Kompletterande bestämmelser till EU:s
förordning om politisk reklam
2025/26:1426 av Michael Rubbestad m.fl. (SD)

Prot. 2025/26:18
14 oktober

med anledning av prop. 2025/26:15 Skarpare verktyg till Inspektionen för
vård och omsorg
2025/26:1038 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S)
2025/26:1964 av Christofer Bergenblock m.fl. (C)

med anledning av prop. 2025/26:16 Förbättrad utformning av EU:s el-
marknad
2025/26:3550 av Fredrik Olovsson m.fl. (S)

EU-dokument

COM(2025) 461 Förslag till rådets förordning om utvidgning av tillämp-
ningen av förordning (EU) .../2028 om inrättande av ett program för
utbyte, stöd och utbildning för att skydda euron mot förfalskning under
perioden 2027–2034 (Perikles V-programmet) till att även omfatta icke
deltagande medlemsstater

COM(2025) 463 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om
inrättande av programmet för rättsliga frågor för perioden 2028–2034
och om upphävande av förordning (EU) 2021/693

COM(2025) 550 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om
inrättande av programmet AgoraEU för perioden 2028–2034 och om
upphävande av förordningarna (EU) 2021/692 och (EU) 2021/818

COM(2025) 551 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om
inrättande av Europa i världen

COM(2025) 589 Ändrat förslag till Europaparlamentets och rådets direk-
tiv om ändring av direktiv 1999/62/EG, rådets direktiv 1999/37/EG
och direktiv (EU) 2019/520 vad gäller koldioxidutsläppsklassen för
tungt fordon med släpfordon och förtydligande och förenkling av vissa
bestämmelser

COM(2025) 591 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om
ändring av förordningarna (EU) nr 1173/2011 och (EU) nr 473/2013
vad gäller anpassning till EU:s ramverk för ekonomisk styrning och
ytterligare förenkling av detta ramverk

COM(2025) 593 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om
ändring av förordning (EU) nr 472/2013 vad gäller den ekonomiska
övervakningen och övervakningen av de offentliga finanserna i med-
lemsstater i euroområdet som har, eller hotas av, allvarliga problem i
fråga om sin finansiella stabilitet

COM(2025) 599 Förslag till rådets beslut om ändring av beslut (EU)
2021/1764 om associering av de utomeuropeiska länderna och territo-
rierna med Europeiska unionen, inbegripet förbindelserna mellan
Europeiska unionen, å ena sidan, och Grönland och Konungariket Dan-
mark, å andra sidan

§ 18 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 3 oktober

2025/26:39 Förenklade regler för gårdsförsäljning av alkohol

av *Angelica Lundberg* (SD)

till socialminister Jakob Forssmed (KD)

2025/26:40 Skydd för det skogsfinnska kultur- och odlingslandskapet

av *Runar Filper* (SD)

till kulturminister Parisa Liljestränd (M)

2025/26:41 Eventuella förändringar av Samhall

av *Jonathan Svensson* (S)

till arbetsmarknadsminister Johan Britz (L)

2025/26:42 Skandinavisk språkförståelse

av *Runar Filper* (SD)

till kulturminister Parisa Liljestränd (M)

2025/26:43 Privata sjukförsäkringar för kommunpolitiker

av *Adrian Magnusson* (S)

till sjukvårdsminister Elisabet Lann (KD)

2025/26:44 Bortplockade objekt i nationella stråk

av *Aylin Nouri* (S)

till infrastruktur- och bostadsminister Andreas Carlson (KD)

2025/26:45 Raoul Wallenberg-institutets forskning om mänskliga rättigheter och humanitär rätt

av *Per-Arne Håkansson* (S)

till gymnasie-, högskole- och forskningsminister Lotta Edholm (L)

den 6 oktober

2025/26:46 Bristen på företagsläkare och ansvaret för utbildningen

av *Johanna Haraldsson* (S)

till sjukvårdsminister Elisabet Lann (KD)

2025/26:47 Indexering av assistansersättningen

av *Nadja Awad* (V)

till socialtjänstminister Camilla Waltersson Grönvall (M)

2025/26:48 Vård av patienter från Gaza

av *Karin Rågsjö* (V)

till sjukvårdsminister Elisabet Lann (KD)

2025/26:49 Finnskogen som världsarv

av *Runar Filper* (SD)

till kulturminister Parisa Liljestränd (M)

2025/26:50 Kulturmärkt mat

av *Runar Filper* (SD)

till landsbygdsminister Peter Kullgren (KD)

den 7 oktober

2025/26:51 Ett samhällsuppdrag för Kriminalvårdens utbyggnad

av *Teresa Carvalho* (S)

till justitieminister Gunnar Strömmer (M)

2025/26:52 Aktivklubbar

av *Mattias Vepsä* (S)
till justitieminister Gunnar Strömmer (M)

2025/26:53 Vinster i välfärden

av *Anna Wallentheim* (S)
till utbildnings- och integrationsminister Simona Mohamsson (L)

den 10 oktober

2025/26:54 Certifikat mot kriminell infiltration i offentliga affärer

av *Lars Isacsson* (S)
till justitieminister Gunnar Strömmer (M)

2025/26:55 Gps-övervakning som skydd för våldsutsatta kvinnor

av *Sara Gille* (SD)
till justitieminister Gunnar Strömmer (M)

2025/26:56 Regeringens mineralpolitik

av *Elisabeth Thand Ringqvist* (C)
till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)

2025/26:57 Ätstörningsvården i Region Stockholm

av *Mathias Tegnér* (S)
till finansminister Elisabeth Svantesson (M)

2025/26:58 Somalia

av *Anna Lasses* (C)
till bistånds- och utrikeshandelsminister Benjamin Dousa (M)

2025/26:59 Engelskspråkig undervisning i utbildning enligt svensk läroplan

av *Linus Sköld* (S)
till utbildnings- och integrationsminister Simona Mohamsson (L)

2025/26:60 Antalet utbildningsplatser i högre utbildning

av *Linus Sköld* (S)
till gymnasie-, högskole- och forskningsminister Lotta Edholm (L)

den 13 oktober

2025/26:61 Förslag att avskaffa permanenta uppehållstillstånd

av *Tony Haddou* (V)
till migrationsminister Johan Forssell (M)

§ 19 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 3 oktober

2025/26:66 Sveriges kopplingar till Somalias premiärminister

av *Olle Thorell* (S)
till utrikesminister Maria Malmer Stenergård (M)

2025/26:67 Bostadsanpassning

av *Sanna Backeskog* (S)
till socialtjänstminister Camilla Waltersson Grönvall (M)

2025/26:68 Biståndsuppgörelse med Somalia

av *Olle Thorell* (S)

till bistånds- och utrikeshandelsminister Benjamin Dousa (M)

den 6 oktober

2025/26:69 Erkännande av historisk svenskbefolkning

av *Runar Filper* (SD)

till kulturminister Parisa Liljestrand (M)

2025/26:70 Biståndsmedel till Somalia

av *Olle Thorell* (S)

till bistånds- och utrikeshandelsminister Benjamin Dousa (M)

2025/26:71 Framtagandet av biståndsprojekt till Somalia

av *Olle Thorell* (S)

till bistånds- och utrikeshandelsminister Benjamin Dousa (M)

2025/26:72 Formerna för överenskommelse om 100 miljoner kronor i bistånd till Somalia

av *Olle Thorell* (S)

till bistånds- och utrikeshandelsminister Benjamin Dousa (M)

2025/26:73 Studentkårernas ekonomiska förutsättningar

av *Arber Gashi* (S)

till gymnasie-, högskole- och forskningsminister Lotta Edholm (L)

2025/26:74 Strategi för utvecklingssamarbete med Kuba

av *Markus Wiechel* (SD)

till bistånds- och utrikeshandelsminister Benjamin Dousa (M)

den 7 oktober

2025/26:75 Skolsegregationen och statens ansvar för en likvärdig skola

av *Aida Birinxhiku* (S)

till utbildnings- och integrationsminister Simona Mohamsson (L)

2025/26:76 Kinas handelspolitik med jordartsmetaller

av *Markus Wiechel* (SD)

till bistånds- och utrikeshandelsminister Benjamin Dousa (M)

2025/26:77 Stärkt migrationspolitiskt partnerskap med Somaliland

av *Markus Wiechel* (SD)

till migrationsminister Johan Forssell (M)

2025/26:78 Vindkraftspengar till kommunerna

av *Isak From* (S)

till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)

2025/26:79 Tandvårdens kompetensförsörjning

av *Anna Vikström* (S)

till socialminister Jakob Forssmed (KD)

den 8 oktober

2025/26:80 Talitas nekade tillstånd för skyddat boende

av *Sanna Backeskog* (S)

till socialtjänstminister Camilla Waltersson Grönvall (M)

den 9 oktober

Prot. 2025/26:18
14 oktober

2025/26:81 Regeringens uppgifter om försörjningsstöd till barnfamiljer

av *Dzenan Cisija* (S)

till äldre- och socialförsäkringsminister Anna Tenje (M)

2025/26:82 Nationella infrastrukturplanen – hastigheter på landets vägar

av *Mikael Larsson* (C)

till infrastruktur- och bostadsminister Andreas Carlson (KD)

2025/26:83 Skydd och erkännande av religiösa och etniska grupper i Syrien

av *Johan Büser* (S)

till utrikesminister Maria Malmer Stenergard (M)

den 10 oktober

2025/26:84 Farledsavgifter

av *Isak From* (S)

till infrastruktur- och bostadsminister Andreas Carlson (KD)

den 13 oktober

2025/26:85 Riksteaterns finansiering

av *Kristoffer Lindberg* (S)

till kulturminister Parisa Liljestrand (M)

2025/26:86 Farligt arbete på återvinningsföretag

av *Johanna Haraldsson* (S)

till arbetsmarknadsminister Johan Britz (L)

§ 20 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 8 oktober

2025/26:46 Nationella minoritetsspråk

av *Mirja Räihä* (S)

till utbildnings- och integrationsminister Simona Mohamsson (L)

2025/26:45 Nationellt vaccinationsprogram för äldre

av *Christofer Bergenblock* (C)

till sjukvårdsminister Elisabet Lann (KD)

2025/26:49 Säve flygplats

av *Peter Hultqvist* (S)

till försvarsminister Pål Jonson (M)

2025/26:50 Konsekvenser av översättningen av fågeldirektivet

av *Helena Lindahl* (C)

till justitieminister Gunnar Strömmer (M)

2025/26:51 Översättningen av EU:s fågeldirektiv

av *Helena Lindahl* (C)

till landsbygdsminister Peter Kullgren (KD)

2025/26:65 Översättning av EU:s fågeldirektiv

av *Malin Larsson* (S)

till landsbygdsminister Peter Kullgren (KD)

2025/26:52 Säkerställande av kompetensen hos Sjätte AP-fonden

av *Joakim Sandell* (S)

till finansmarknadsminister Niklas Wykman (M)

2025/26:48 Säkerställande av transportled mellan Sverige och Polen

av *Mikael Larsson* (C)

till infrastruktur- och bostadsminister Andreas Carlson (KD)

2025/26:63 Sidas professionella bedömningar i överenskommelsen med Somalia

av *Olle Thorell* (S)

till bistånds- och utrikeshandelsminister Benjamin Dousa (M)

2025/26:53 Införande av subventionerade kreditgarantiavgifter

av *Markus Kallifatides* (S)

till infrastruktur- och bostadsminister Andreas Carlson (KD)

2025/26:58 Uppgörelse om biståndet till Somalia

av *Olle Thorell* (S)

till bistånds- och utrikeshandelsminister Benjamin Dousa (M)

2025/26:59 Risken för korruption i och med överenskommelsen med Somalia

av *Olle Thorell* (S)

till bistånds- och utrikeshandelsminister Benjamin Dousa (M)

2025/26:60 Sveriges anseende i världen som biståndsgivare

av *Olle Thorell* (S)

till bistånds- och utrikeshandelsminister Benjamin Dousa (M)

2025/26:54 Bevarande av Aspös försvarsanläggningar som statligt kulturarv

av *Magnus Manhammar* (S)

till kulturminister Parisa Liljestränd (M)

2025/26:61 Trafikanalys bedömning av behov av lagändring och tydligare regelverk i färdtjänsten

av *Ewa Pihl Krabbe* (S)

till infrastruktur- och bostadsminister Andreas Carlson (KD)

2025/26:57 Brott utsatthet hos landets dagligvaruhandlare

av *Eric Palmqvist* (SD)

till justitieminister Gunnar Strömmer (M)

2025/26:56 Uppdraget till Skatteverket om regelförenkling

av *Markus Wiechel* (SD)

till finansminister Elisabeth Svantesson (M)

2025/26:55 Äldre personers tillgång till e-legitimation

av *Dzenan Cisijsa* (S)

till civilminister Erik Slottnér (KD)

2025/26:64 Lantmäteriet och laddstolpar

av *Rickard Nordin* (C)

till infrastruktur- och bostadsminister Andreas Carlson (KD)

2025/26:62 Regeringens underlag och uppdrag gällande ansökan ur EU:s solidaritetsfond

av *Peter Hedberg* (S)

till infrastruktur- och bostadsminister Andreas Carlson (KD)

Sammanträdet leddes
av tredje vice talmannen från dess början till och med § 14 anf. 36 (delvis)
och
av förste vice talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

REBECCA HEINEMANN

/Olof Pilo

Innehållsförteckning

§ 1 Justering av protokoll	1
§ 2 Anmälan om ändrad partibeteckning.....	1
§ 3 Anmälan om ersättare.....	1
§ 4 Anmälan om kompletteringsval	1
§ 5 Meddelande om statsministerns frågestund.....	2
§ 6 Anmälan om subsidiaritetsprövningar	2
§ 7 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	3
§ 8 Anmälan om faktapromemorior	5
§ 9 Anmälan om granskningsrapport	5
§ 10 Ärenden för bordläggning	6
§ 11 Svar på interpellation 2025/26:47 om indexering av assistansersättningen	6
Anf. 1 Socialtjänstminister CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M).....	6
Anf. 2 NADJA AWAD (V).....	7
Anf. 3 CHRISTOFER BERGENBLOCK (C).....	8
Anf. 4 NILS SEYE LARSEN (MP).....	9
Anf. 5 AGNETA NILSSON (S)	9
Anf. 6 Socialtjänstminister CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M).....	10
Anf. 7 NADJA AWAD (V).....	11
Anf. 8 CHRISTOFER BERGENBLOCK (C).....	12
Anf. 9 NILS SEYE LARSEN (MP).....	13
Anf. 10 AGNETA NILSSON (S).....	13
Anf. 11 Socialtjänstminister CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M).....	13
Anf. 12 NADJA AWAD (V).....	14
Anf. 13 Socialtjänstminister CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M).....	14
§ 12 Svar på interpellation 2025/26:26 om svensk jämsällldhetspolitik	15
Anf. 14 Jämsällldhetsminister NINA LARSSON (L)	15
Anf. 15 SARA GILLE (SD).....	16
Anf. 16 SOFIA AMLOH (S).....	17
Anf. 17 Jämsällldhetsminister NINA LARSSON (L)	18
Anf. 18 SARA GILLE (SD).....	19
Anf. 19 SOFIA AMLOH (S).....	19
Anf. 20 Jämsällldhetsminister NINA LARSSON (L)	20
Anf. 21 SARA GILLE (SD).....	21
Anf. 22 Jämsällldhetsminister NINA LARSSON (L)	21
§ 13 Svar på interpellation 2025/26:31 om stöd till kvinnor vid våld i nära relation	22
Anf. 23 Jämsällldhetsminister NINA LARSSON (L)	22
Anf. 24 SOFIA AMLOH (S).....	23
Anf. 25 HELENA VILHELMSSON (C)	24
Anf. 26 MALTE TÄNGMARK ROOS (MP)	24
Anf. 27 SARA GILLE (SD).....	25

Anf. 28 Jämställdhetsminister NINA LARSSON (L)	26	Prot. 2025/26:18
Anf. 29 SOFIA AMLOH (S).....	27	14 oktober
Anf. 30 HELENA VILHELMSSON (C).....	28	
Anf. 31 MALTE TÄNGMARK ROOS (MP)	29	
Anf. 32 SARA GILLE (SD).....	29	
Anf. 33 Jämställdhetsminister NINA LARSSON (L)	29	
Anf. 34 SOFIA AMLOH (S).....	30	
§ 14 Svar på interpellation 2025/26:9 om patientsäkerhet vid gynekologisk diagnostik och oåterkalleliga ingrepp	31	
Anf. 35 Sjukvårdsminister ELISABET LANN (KD).....	31	
Anf. 36 CARITA BOULWÉN (SD)	32	
Anf. 37 Sjukvårdsminister ELISABET LANN (KD).....	33	
Anf. 38 CARITA BOULWÉN (SD)	33	
Anf. 39 Sjukvårdsminister ELISABET LANN (KD).....	34	
Anf. 40 CARITA BOULWÉN (SD)	34	
Anf. 41 Sjukvårdsminister ELISABET LANN (KD).....	35	
§ 15 Svar på interpellation 2025/26:15 om patienter från Gaza	35	
Anf. 42 Sjukvårdsminister ELISABET LANN (KD).....	35	
Anf. 43 NIMA GHOLAM ALI POUR (SD).....	36	
Anf. 44 SARA GILLE (SD).....	37	
Anf. 45 Sjukvårdsminister ELISABET LANN (KD).....	38	
Anf. 46 NIMA GHOLAM ALI POUR (SD).....	39	
Anf. 47 SARA GILLE (SD).....	40	
Anf. 48 Sjukvårdsminister ELISABET LANN (KD).....	40	
Anf. 49 NIMA GHOLAM ALI POUR (SD).....	41	
Anf. 50 Sjukvårdsminister ELISABET LANN (KD).....	41	
§ 16 Svar på interpellation 2025/26:16 om dödsfall på grund av brist på vårdplatser.....	41	
Anf. 51 Sjukvårdsminister ELISABET LANN (KD).....	41	
Anf. 52 OLA MÖLLER (S)	43	
Anf. 53 Sjukvårdsminister ELISABET LANN (KD).....	43	
Anf. 54 OLA MÖLLER (S)	44	
Anf. 55 Sjukvårdsminister ELISABET LANN (KD).....	45	
Anf. 56 OLA MÖLLER (S)	45	
Anf. 57 Sjukvårdsminister ELISABET LANN (KD).....	46	
§ 17 Bordläggning.....	46	
§ 18 Anmälan om interpellationer.....	48	
§ 19 Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	49	
§ 20 Anmälan om skriftliga svar på frågor.....	51	
§ 21 Kammaren åtskildes kl. 15.58.....	53	